

Osvoboditev

REVIJA ZA PRIJATELJE

živali

številka 22

oktober 2011

letnik 8

REVIJA JE BREZPLAČNA

Znani Slovenci:
Boris Cavazza je postal vegetarijanec

Gary Yourofsky:
Kot otroci smo bili vsi zagovorniki živali

Škandal:
Deli trupel pujsov kot dodatki v sadnem soku, zobni pasti in kruhu

Lov:
Lovci priznali, da morijo živali zaradi rekreacije

EVOLUCIJA

**pomeni videti živali kot prijatelje,
ne kot hrano.**

PRI KATERI STAROSTI

SI IZGUBILA SOČUTJE?

Obisk klavnice

pusti

neizbrisen

pečat

na

tvoji

duši.

-Howard
Lyman

**MOJA NAJLJUBŠA PASMA JE
ZAVETIŠČNA PASMA!**

**Ne kupujte živali, medtem ko druge umirajo!
PROSIMO, POSVOJITE NAS!**

Križarska vojna zoper vegane?

V Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani (UKC) je zaradi sepse umrl desetmesečni dojenček, po poročanju medijev je bil podhranjen, njegovi starši pa so vegani. V zvezi s tem dogodkom je UKC organiziral tiskovno konferenco o priporočenih smernicah o prehrani otrok. Ker je bilo na tiskovni konferenci slišati, da krivde za otrokovo smrt nihče ne pripisuje načinu prehrane, se postavi vprašanje, zakaj je bila potem tiskovna konferenca namenjena načinu prehrane otrok? Zakaj je bilo na tiskovni konferenci govora v glavnem samo o vegetarijanstvu oz. veganstvu, če vzrok smrti otroka ni način prehrane? Očitno je medicinska stroka na ta način, torej posredno, želela javnosti sporočiti, kaj je po njenem pravi vzrok smrti.

Če je bil otrok podhranjen, temu ne more biti kriva vegetarijanska ali veganska prehrana, temveč to, da mu starši niso dali dovolj hrane ali pa da je bil bolan in ga starši niso peljali k zdravniku. Nerazumljivo tudi je, da uradna medicinska stroka krivi vegansko prehrano za smrt dojenčka, če še ni znan vzrok smrti. Namesto da bi počakala na uradne rezultate o vzroku smrti, je ta dogodek izkoristila za napad na vegetarijanstvo oz. veganstvo. Ali ne gre za neetično dejanje? Ali ni to napad tudi na trgovine, ki prodajajo vegansko prehrano in povzročanje poslovne škode? Nerazumljivo je še, da predstojnik nekega oddelka UKC na tiskovni konferenci pravi, da pri veganstvu ni mogoče zagotoviti vnos vseh potrebnih snovi, zato je ta način prehrane škodljiv in zdravju nevaren, še posebej pri otrocih (Delo, 12.8.2011), ker to preprosto ne drži. To dokazujejo tudi stališča nekaterih dietetičnih organizacij na svetu. Stališče dveh največjih dietetičnih organizacij na svetu, ADA (*American Dietetic Association*) in DC (*Dietitians of Canada*) je, da so uravnotežena veganska in ostale vrste vegetarijanske prehrane primerne za vsa življenjska obdobja, vključujoč nosečnice, doječe matere, dojenčke, otroke in odrasčajoče ter da vegetarijanska in veganska prehrana lahko zadovolji potrebe po vseh makro in mikrohranilih, vključno z beljakovinami, železom, cinkom, kalcijem, vitaminom D, riboflavinom, vitaminom B12 vitaminom A, maščobami omega-3 in jodom. In še: Vegetarijanska prehrana poleg tega ponuja mnoge prednosti, saj imajo vegetarijanci dokazano manjši indeks telesne teže ter manjšo možnost za pojav ishemične bolezni srca, prav tako imajo manjšo koncentracijo holesterola, nižji krvni tlak in manjšo možnost za povišanje tlaka, za pojav diabetesa tipa 2 in raka prostate ter debelega črevesa. Veliko število strokovnjakov pravi, da je uravnotežena veganska prehrana primerna za vse starostne kategorije, torej tudi za dojenčke in otroke, peščica slovenskih zdravnikov pa to zanika in celo trdi, da je veganska prehrana škodljiva. Zdrava hrana v bistvu prepevedana, tista, ki pa je škodljiva, to je mešana (z mesom in drugimi živila živalskega izvora), pa se priporoča, čeprav je za živila živalskega porekla dokazano, da so rizični faktor za mnoge bolezni kot so rak, srčno-žilne bolezni, diabetes, osteoporozo ... V čigavo korist deluje slovenska uradna prehranska stroka: v korist zdravja ali bolezni? Dokazano je tudi, da je masovna živinoreja, od koder izvirajo živila živalskega porekla, okoljsko in podnebno zelo škodljiva. Pesticidi in druga strupena sredstva, gnoj in gnojnica ... uničujejo okolje, živinoreja pa ima tudi v podnebnih spremembah zelo velik delež, saj emitira v ozračje zelo velike količine škodljivih toplogrednih plinov. To podpira uradna medicinska stroka, ko je proti veganstvu.

Koliko otrok je umrlo zaradi sepse, so pa bili mesojedci? Vsak četrti otrok, ki umre, umre zaradi sepse. Koliko med njimi je mesojedcev? Velika večina?

Za Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice:
Stanko Valpatič, predsednik in
Vlado Began, varuh pravic živali

VSEBINA:

Novice iz Društva za osvoboditev živali in njihove pravice	4
Boris Cavazza je postal vegetarijanec	7
Kot otroci smo bili vsi zagovorniki pravic živali	8
Lovci so priznali, da ubijajo zaradi rekreacije	10
Škodljivo vsakoletno cepljenje psov	12
Veterinarji svarijo pred nevarnostjo cepiv	13
Vse manj čebel	14
Nezakonit odstrel volkov	16
Deli trupov pujsov v kruhu, zobni pasti, soku, pivu...	17
Moralno vedenje živali	18
Adijo meso	20
Prehranjevalna piramida za vegane	22
Dan odprtih vrat na kmetiji Valpatič	24
Ko zdravniki spoznajo veliko zmoto	25
Lovec je ustrelil hišnega ljubljénčka	26
Študije potrjujejo ribjo inteligenco	28
Mladi zgradili iglu za gozdne živali	29
Anonimno pismo poznavalca lovcev	31
Edino tveganje veganske prehrane otrok so slovenski zdravniki	32
Ptica leta – pogorelec	33
Mednarodni Gabrielin sklad	34
Žalosten pogled krave na poti v klavnico	36

Impresum:

OSVOBODITEV ŽIVALI, revija za prijatelje živali
letnik VIII., številka 22, oktober 2011

IZDAJA:

Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice

Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva, tel.: 03/5763 303,
051 655 577

Spletna stran: www.osvoboditev-zivali.org

E-pošta: info@osvoboditev-zivali.org

Predsednik: Stanko Valpatič

UREDNIŠTVO:

Odgovorni urednik: Damjan Likar

E-pošta: damjan@osvoboditev-zivali.org, tel.: 041 356 093

Fotografija na naslovnici: www.fotolia.com

Oblikovanje: Aleš Sotelšek

Lektoriranje: Metka Pekle

Uredniški odbor: Gretta Mikuž Fegic, Stanko Valpatič,
mag. Marko Čenčur

TISK:

SET d.d., Vevška cesta 52, 1260 Ljubljana - Polje
oktober 2011, natisnjeno v 10.000 izvodih

Stališča društva niso nujno identična stališčem avtorjev člankov.

Novice iz Društva za osvoboditev živali in njihove pravice

V vrtce in šole tudi pouk o zaščiti živali

Na tiskovni konferenci Društva za osvoboditev živali in njihove pravice je varuh pravic živali pri društvu Vlado Began predstavil na Ministrstvo za šolstvo in šport v okviru javne razprave naslovljena predloga v zvezi s spremembo Zakona o osnovni šoli in glede Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Sloveniji.

V prvem delu je Began predstavil predlog za spremembo Zakona o osnovni šoli glede prehrane. Društvo predlaga, da se v zakon vnese določba, da mora osnovna šola zagotoviti učencem tudi vegetarijansko in vegansko prehrano. V osnovni šoli je namreč vedno več vegetarijanskih in veganskih otrok, ki v večini primerov nimajo na razpolago hrane, ki ustreza njihovim prehranskim navadam, to je vegetarijanske in veganske. S tem pa so v neenakopravnem položaju s tistimi učenci, ki uživajo prehrano mešanega tipa in imajo v šoli to zagotovljeno. To pa tudi z vidika razvoja otrok ni dobro, saj takšni otroci ne dobijo tistega, kar je potrebno za njihov razvoj, saj morajo uživati meso oz. druga živila živalskega porekla ali pa del obroka pustiti in biti na pol lačni. Began je tudi poudaril tudi to, da je strokovno dokazano, da je vegetarijanska prehrana, vključno z vegansko, primerna za vse starostne skupine, tudi za učence, in da je celo bolj zdrava od mešane prehrane. Znano je tudi, da je meso skupaj z drugimi živali živalskega izvora rizični faktor za mnoge civilizacijske bolezni, masovna živinoreja kot vir teh živil pa izjemno okoljsko in podnebno škodljiva, kar pomeni, da šola nudi učencem zelo vprašljivo prehrano. Ne sme pa se pozabiti niti neverjetnega trpljenja in grozot, ki so jim izpostavljene živali v intenzivni živinoreji, kar vse se tako ali drugače nahaja tudi v živilih, ki se jih nudi učencem v osnovni šoli. Vprašanje je ali je to v korist otrok - ta pa je najpomembnejše vodilo pri vzgoji in izobraževanju otrok. V drugem delu je Began predstavil predlog društva v zvezi z Belo knjigo o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, ki naj pripravi strokovne podlage za preoblikovanje in dograjevanje sistema vzgoje in izobraževanja. Zaščita živali, ki je v javnem interesu, saj jo ureja Zakon o zaščiti živali, po ustavi pa ni dovoljeno mučiti živali, v Beli knjigi na žalost ni zajeta. Zato je potrebno, da vzgoja in izobraževanje obsega tudi zaščito živali, kajti sedanji odnos ljudi oz. družbe do živali je zelo slab in neetičen ter bi ga bilo potrebno čimprej spremeniti. To pa se najlažje naredi, če se s tem začne v vrtcih in osnovni šoli. Zato je društvo v okviru javne razprave podalo predlog, da se v vzgojo in izobraževanje v vrtcih in šolah kot posebna kategorija uvrsti tudi zaščita živali, ki naj postane ena izmed temeljnih vrednot v tem procesu ter naj vzgaja in izobražuje otroke in mladostnike v smeri odgovornega in pravičnega odnosa do živali. Ob tem tudi ni pozabiti, da so živali živa bitja, ki imajo čustva, občutke, ki čutijo trpljenje, veselje, veliko jih ima tudi družine - imajo torej svojo osebnost, kar dokazujejo tudi znanstveniki.

Kdo služi na račun vsakoletnega cepljenja psov?

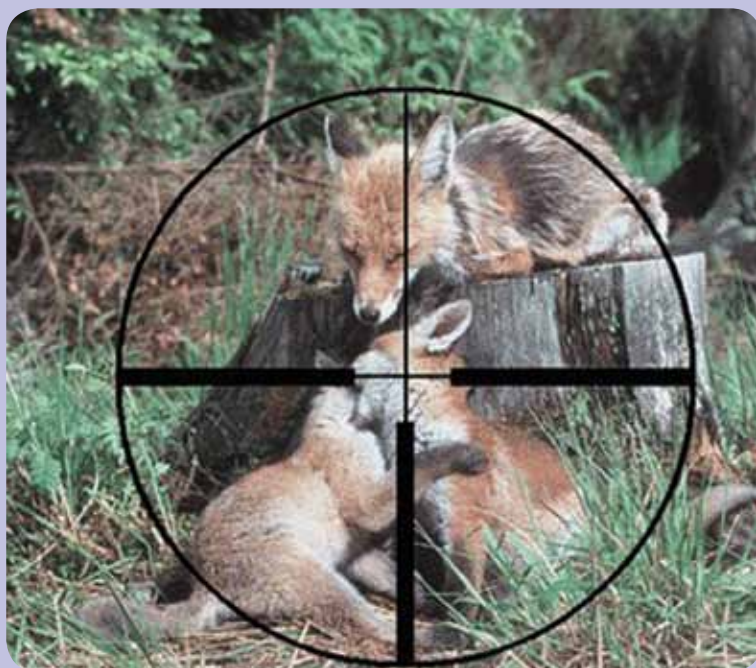
Na tiskovni konferenci Društva za osvoboditev živali in njihove pravice je varuh pravic živali pri društvu Vlado Began predstavil na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naslovljena predloga za spremembo pravilnika o cepljenju proti steklino in za zavrnitev osnutkov lovskih načrtov za leto 2011.

Po predpisih je potrebno cepiti pse vsako leto, čeprav proizvajalci cepiv, ki se uporabljajo v Sloveniji, jamčijo zaščito pred steklino oz. imunost 2 ali 3 leta, odvisno od cepiva. Zato je nerazumljivo, je poudaril Began, da je potrebno pse cepiti vsako leto, še posebej, ker predstavlja cepljenje za pse stresen dogodek, poleg tega pa naj bi imelo cepljenje negativne stranske učinke, ki se ne pokažejo takoj, temveč

Naučimo otroke, kaj je prav... Potem bodo dober zgled še drugim.

kasneje. Komu je potem v korist vsakoletno cepljenje psov, ki niti ni tako poceni? Zato društvo predlaga, da se psi proti steklino ne cepijo vsako leto, temveč, če je to sploh potrebno, vsake 2 ali 3 leta, odvisno od cepiva. Društvo še predlaga, da se v Sloveniji uporabljajo samo tista cepiva, ki jamčijo najdaljšo zaščito pred steklino, saj je v korist psov, da so čim manjkrat izpostavljeni cepljenju.

Kdaj bodo lovci svoje frustracije in napetosti prenehali sproščati na živalih?

V drugem delu tiskovne konference je Began predstavil problematiko lovskih načrtov za leto 2011, ki jih pripravlja Zavod za gozdove Slovenije. Pripravlja se pravi masaker nad živalmi, saj naj bi lovci v letu 2011 pobili več kot 120.000 nedolžnih živali, v glavnem z utemeljitvijo, da je to potrebno zaradi škode, ki jo povzroča divjad, je poudaril Began. Po Zakonu o zaščiti živali se lahko živali med drugim usmrtijo, če je to potrebno zaradi ohranjanja naravnega ravnovesja ali če živali povzročajo občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti. Po podatkih omenjenega zavoda naj bi bilo škod v letu 2010 za približno 500.000 evrov, kar pa po mnenju društva ne predstavlja kakšne posebne številke (pri večini živalskih vrst pa sploh ni izkazane nobene škode).

Mnoga vozila stanejo več, kot pa divjad povzroči škode. Zato ne gre za občutno škodo, razen tega pa je mogoče to škodo na različne načine preprečiti (razna zaščitna sredstva, kontracepcija za divje prašiče, ...). Znano tudi je, da ima narava v sebi vse mehanizme za uravnavanje naravnega ravnovesja. Zato je lov škodljiv in v nasprotju z Zakonom o zaščiti živali, pa tudi z ustavo, saj je država dolžna ohranjati naravno bogastvo, kamor spadajo živali in ga ne uničevati, kar dela preko lova, je še povedal Began. Vsled tega društvo ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlaga, da lovskih načrtov za leto 2011, ki mu jih bo predložil Zavod za gozdove, ne sprejme.

Zaščita živali kot del družbene odgovornosti

Na tiskovni konferenci Društva za osvoboditev živali in njihove pravice je varuh pravic živali pri društvu Vlado Began predstavil predlog Inštitutu za razvoj družbene odgovornosti v Mariboru v zvezi z vključitvijo zaščite živali v standard družbene odgovornosti.

Povedal je, da se v sodobni družbi vedno bolj krepi zavest o družbeni odgovornosti. Krepi se zavedanje, da lahko samo odgovorno ravnanje do narave in ljudi oz. celotne družbe, in to vseh segmentov v družbi, vodi v nadaljnji pozitivni razvoj. Tega razvoja pa ne more biti, če so živali, ki so eden bistvenih delov narave in družbe, zapostavljene in se z njimi ravna zelo slabo. Tipični primer tega je masovna živinoreja, kjer živali trpijo od svojega rojstva do smrti v klavnici. Poleg tega je dokazano, da je masovna živinoreja s svojo kemijo zelo škodljiva za okolje, predstavlja tudi enega največjih uničevalcev podnebja, če ni v tem mogoče celo vodilna, saj je izjemno velik vir škodljivih toplogrednih plinov, produkt masovne živinoreje, to je meso, vključno z ostalimi produkti živalskega izvora, pa povzroča civilizacijske bolezni, ki so v vedno večjem porastu. Meso z ostalimi živilskimi izdelki dokazljivo ni potrebno za človekovo življenje, saj lahko ta vso hrano pridobi iz rastlinskih virov. Zato je jasno, da tudi masovna živinoreja ni potrebna za človekovo življenje oz. prehrano. V masovni živinoreji umira desetine milijard živali letno, posledično pa tudi desetine milijonov ljudi, ki so zboleli za civilizacijskimi boleznimi, v katerih imajo živila živalskega porekla glavno vlogo. Seveda je takšna dejavnost ne samo nepotrebna, temveč tudi zelo neetična, saj živali na farmah neizmerno trpijo in v grozljivih mukah umirajo v klavnicah. Zato je tudi vprašanje, ali je masovna živinoreja družbeno odgovorna dejavnost. Neetična ravnanja do živali se dogajajo tudi na drugih področjih, npr. v gozdovih in poljih, poskusih na živalih, raznih tekmovanjih, v cirkusih ...

Zaradi vsega tega bi bilo potrebno zaščito življenja živali, njihovega zdravja in dobrega počutja, kar je vsebina pojma zaščita živali, kot jo določa Zakon o zaščiti živali, vključiti v standard družbene odgovornosti, še posebej tudi zato, ker je zaščita živali ustavna kategorija in s tem v javnem interesu. Zaščito živali bi bilo potrebno vključiti v področji okolja in etičnega ravnanja, ki sta zelo pomembna sektorja družbene odgovornosti.

Vključitev zaščite živali v družbeno odgovornost bi imelo močne pozitivne učinke za celotno družbo, saj pomeni večja zaščita živali tudi bolj etično ravnanje, manjše uničevanje okolja in podnebja ter manj bolezni. Še posebej bi bilo to vidno pri odpravi masovne živinoreje, kar bi bilo zato družbeno zelo odgovorno ravnanje.

Inštitutu za razvoj družbene odgovornosti v Mariboru, ki se ukvarja, kot že ime pove, z razvojem družbene odgovornosti, je društvo predlagalo, da stori vse, kar je v njegovi moči, da se zaščita živali, to je njihovega življenja, zdravja in dobrega počutja, vključi v standard družbene odgovornosti in s tem zavaruje tako živali kot ljudi in seveda naravo, je ob koncu poudaril Vlado Began.

Bakterija E.coli prihaja iz množične živinoreje

Na tiskovni konferenci Društva za osvoboditev živali in njihove pravice je varuh pravic živali pri društvu Vlado Began predstavil pobudo, poslano na Vlado Republike Slovenije, za spremembo načina kmetovanja v Sloveniji. Ta pobuda se navezuje na zadnja škandala, ki prihajata iz konvencionalnega kmetijstva, predvsem iz množične živinoreje, in zaradi katerih je umrlo približno 40 ljudi in milijone čebel. Ljudje so umirali v grozljivih mukah zaradi zelo nevarne bakterije E.coli oz. njenega seva Ehec, čebele v Pomurju pa zaradi kemičnih preparatov, ki so bili uporabljeni v konvencionalnem kmetijstvu.

Kaj imata skupnega bakterija Ehec in pomori čebel? Skupno jima je to, da vzrok za oba dogodka leži v množični živinoreji oz. konvencionalnem kmetijstvu. Bakterija E.coli se s svojimi nevarnimi sevi namreč nahaja tudi v prebavilih živali, npr. govedih, na farmah množične živinoreje, kjer preko živalskih iztrebkov preko gnojnice, okužene vode ali kako drugače pride na/v zelenjavo, čebele pa so morili smrtonosni fitofarmaceutski preparati kot npr. klotiniadin, ki se uporabljajo pri pridelavi hrane za klavno živino. Ljudje niso prvič umirali zaradi zelo nevarnih bakterij, ki prihajajo iz farm množične živinoreje, kar velja tudi za čebele, saj so bili pomori čebel iz istega razloga tudi v prejšnjih letih ne samo v Sloveniji, temveč tudi drugod po svetu. Iz množične živinoreje izvira veliko število zelo nevarnih organizmov, zaradi katerih (ptičja in prašičja gripa ...) so že na veliko umirali ljudje, še več pa jih bo umrlo, če se ta žarišča ne odpravijo.

Številne smrtonosne kužne bolezni v zadnjih letih prihajajo iz živinorejskih farm. Foto: Animalice Photography

Ta dva in še mnogi drugi dogodki dokazujejo, da konvencionalno kmetijstvo na čelu z živinorejo ne zagotavlja varnosti za ljudi niti za živali. Zato je potrebno predvsem masovno živinorejo odpraviti. Zato je društvo na Vlado Republike Slovenije naslovilo pobudo za spremembo načina kmetovanja, ki ne bo uničevalen in zaradi njega ne bodo umirali ljudje in živali. Takšen način kmetovanja je miroljubno kmetijstvo, kjer ni reje živali za prehrano ljudi in kjer se ne uporabljajo kemični preparati. V tem tipu kmetijstva ne more priti do pomora čebel, tudi se ne more pojaviti sev Ehec. Zato je ta tip kmetovanja ne samo izjemna zaščita za živali, temveč tudi za ljudi. Če bi se hrana pridelovala na omenjeni način, v Nemčiji sedaj ne bi umirali ljudje zaradi bakterije Ehec. Pri vsem tem je potrebno še navesti, da je dokazano, da proizvodi živalskega porekla niso nujno potrebni za življenje in da so rizični faktor za mnoge civilizacijske bolezni. Ljudje, ki ne uživajo mesa in drugih proizvodov živalskega izvora so v povprečju bolj zdravi od tistih, ki te proizvode še uživajo.

Konvencionalno kmetijstvo s svojimi škodljivimi vplivi na zdravje ljudi, na naravo in živali ne more biti več v javnem interesu. Zato ga je potrebno čim prej zamenjati z naravi, živalim in ljudem prijaznim načinom kmetovanja.

Trošarina na živila živalskega izvora in bičanje na kasaških dirkah

Na tiskovni konferenci Društva za osvoboditev živali in njihove pravice je varuh pravic živali pri društvu Vlado Began predstavil tri predloge: predlog Ministrstvu za zdravje za uvedbo trošarine na živila živalskega izvora in dva predloga v zvezi s kasaškimi dirkami. V pripravi je nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020. V okviru te nadgradnje je predvidena tudi uvedba trošarin na nezdravo hrano. Med to hrano je po mnenju društva vsekakor mogoče uvrstiti tudi živila živalskega izvora, saj so rizični faktor za mnoge civilizacijske bolezni (rak, srčno-žilna obolenja, sladkorna bolezen ...), poleg tega pa je proizvodnja teh živil zelo škodljiva za okolje (pesticidi in druga strupena sredstva) in podnebje (toplogredni plini). Seveda pa so še najbolj škodljiva za same živali, ki neizmerno trpijo na farmah in v klavnicah; vsako leto se za prehrano pomori okoli 50 milijard živali (brez rib), v Sloveniji pa preko 30 milijonov. Zato je društvo, kot je dejal Began, na Ministrstvo za zdravje naslovilo predlog, da se uvede trošarina tudi na živila živalskega porekla, saj gre za nezdrava živila in da se v tem smislu dopolni dokument o nadgradnji zdravstvenega sistema, ki se sedaj pripravlja. Društvo je še predlagalo, da naj bodo v trošarini zajeti vsi zdravstveni, okoljski, podnebni in drugi stroški, ki jih povzročajo živila živalskega porekla.

Zaradi mnogih škodljivih vplivov bi morala država uvesti trošarino na živila živalskega izvora.

V teku je sezona kasaških dirk. Te potekajo na mnogih hipodromih v Sloveniji, npr. v Ljutomeru, Šentjernej, Ljubljani, Mariboru, Lenartu ... Na kasaških dirkah mnogi tekmovalci bičajo konje, kar je v nasprotju z Zakonom o zaščiti živali, ki v 15. členu izrecno prepoveduje udarjanje živali, torej tudi bičanje. V nasprotju s tem členom je tudi stiskanje konj, ki poteka preko opreme za vodenje konja (uzda z brzdo ...), saj je ta narejena tako, da se ravno s stiskanjem doseže cilj, to je vodenje konja. Na kasaških dirkah se dogajajo še druga ravnanja, ki niso v korist živali in lahko pomenijo zanje veliko trpljenje. Zato je društvo na Veterinarsko upravo Slovenije naslovilo predlog, da naj na vsako kasaško dirko pošlje svojega inšpektorja, ki naj skrbno spremlja dirke in takoj uvede inšpekcijski postopek, če zazna bičanje konj ali kakšne druge nepravilnosti. Na občino Šentjernej pa je društvo iz istih razlogov naslovilo predlog, da občina preneha biti pokrovitelj teh dirk, ne glede na to, ali so dirke v Šentjernej ali kje drugje. Zaščita živali v smislu Zakona o zaščiti živali je namreč dolžnost vseh, ki so v kakršnem koli stiku z živalmi, tako torej tudi Občine Šentjernej (2. člen). Zaščita živali bi morala biti posebej prisotna pri osebah javnega prava, je še dejal varuh pravic živali Vlado Began.

Ali si je mogoče zamisliti trpljenje ubogega konja, ki mora teči v zanj nenormalnem koraku, kas namreč ni naraven način premikanja konja, priganjan od voznika, ki vozi na zmago, in discipliniran z udarci biča. Kdo bi bil na mestu tega konja? Kar ne želiš, da ti drugi storijo, ne stori ti njim. Zakaj se zlato pravilo ne izvaja tudi do konjev?

uredil Damjan Likar

STOP!

VPRAŠAJ SE -

EVOLVE! Campaigns

JE TO PRAV ALI NAROBE?

Prisluhni svojemu srcu in slišal boš odgovor.

Boris Cavazza: »Še zdaj slišim cviljenje zajčka, ki sem ga moral zaklati.«

Odraščal sem pač kot vsi otroci in mladeniči moje generacije. Hranili so nas, kot so bili tudi sami hranjeni, in nihče ni v tistih časih nikoli slišal o vegetarijanstvu ali še manj o veganstvu. Kot otrok sem kar dolgo časa živel pri teti na vasi, ker mi je oče umrl in me mati ni mogla vzdrževati. Pri teti je seveda bilo lepo, redila je kokoši, jaz sem kot mulček redil zajčke, ker so mi bili pristržni. Toda od časa do časa se je teta odločila, da zakolje kakšno kuro, in ker se je ni upala obglaviti, je določila za ta posel mene. Spominjam se, da sem ta ukaz moral izpolniti, ampak tiste kure tudi pokusil nisem. Najhuje pa je bilo, ko se je odločila za enega mojih zajčkov. Že spet je preložila klanje na moja pleča. Še zdaj slišim njegovo cviljenje. Tudi tokrat nisem hotel pokusiti, kaj šele jesti mojega prijateljčka. Teta pa se je razburjala, da se dela škoda, da bo meso ostalo itd. Nisem pa razumel, zakaj sama ni prevzela odgovornosti za klanje. Pa moram reči, da je bila ta teta izredno dobra in v bistvu je nadomeščala mojo mamo.

Tam v vasi je seveda bila tudi klavnica, taka manjša. Pot, ki je vodila iz šole, je vodila mimo klavnice. Nekega dne sem se ustavil tam. Ker so bila vrata na stežaj odprta, sem iz otroške radovednosti tam postal in gledal, kaj se dogaja. Mesar je zagrabil telička in ga živega nataknil na kavelj, z nožem mu je prerezal vrat, nastavil litrsko kriglo za pivo pod prerezanim vratom in si natočil sveže krvi. Še toplo življenjsko tekočino je z užitek zlijal vase, se obrnil proti meni in rekel: »Vidiš, mulc, če boš svezho kri pil, boš zrasel velik in močan, tako kot jaz ... » Po tistem nisem imel miru, kar naprej se mi je prikazoval prizor klanja in nisem mogel doumeti, kaj žene človeka, da ravna na tak brutalen in nečloveški način.

Kljub temu sem kasneje v življenju jedel meso, ker drugače ni šlo. Če se spomnim časov, ko sem služil vojsko ... pa ni bilo druge hrane kot vsak dan meso in pasulj in kislo zelje. Po končani srednji pomorski šoli sem se vkrcal na ladjo - plul sem skoraj štiri leta pri Splošni plovbi Piran. In kakšna je hrana na ladji? Vse na osnovi mesa in to trikrat na dan. Itd. ... Kaj hočem s tem povedati: mi smo hočeš nočeš morali biti mesojedci, ker takšen je bil modus vivendi tistega časa.

Boris Cavazza je postal vegetarijanec

Danes se ljudje počasi osveščajo in sta vegetarijanstvo in veganstvo na pohodu in hvala bogu, da se mentaliteta počasi spreminja. Spreminja se, ne samo zaradi zdravstvenih razlogov, ampak spreminja se tudi odnos do živali. To so bitja, ki prav tako čustvujejo - ene bolj, druge manj - kot mi. Vsemu navkljub je še ogromno, ogromno, ljudi, ki nosijo plašnice na obrazu in ki se jih ne bo dalo spremeniti. Ampak hvala bogu, da se veliko intelektualcev odloča za pravo stvar, in če kdo, potem so prav oni tisti, ki bodo vplivali v bodoče na ljudi, da opustijo mesojedstvo. Mislim, da bo vegetarijanstvo počasi preplavilo večino populacije in da se obetajo za nas, in še posebej za te naše uboge živali, boljši časi.

Boris Cavazza

Kot otroci smo bili vsi zagovorniki pravic živali

Na strani <http://www.ninamvseeno.net/> si lahko ogledate izredno poučno in dinamično predavanje o pravicah živali in veganstvu, ki ga je imel Američan Gary Yourofsky, diplomant novinarstva na Oakland University in radijskega moderatorstva na Specs Howard School of Broadcast Arts. Gary je predaval na stotinah šol po vseh ameriških državah. Poslušalcem razblini prenekateri mit, seznanil publiko z zanimivimi dejstvi in jih hkrati usmeri k alternativnim, etičnim odločitvam. Zaradi raznih dejanj dobrote in sočutja do svojih živalskih bratov in sester, so ga že več kot desetkrat aretirali, preživel je 77 dni v strogo varovanem centru za pridržanje, doslej pa so mu prepovedali vstop v 5 držav. V nadaljevanju objavljamo nekaj odlomkov iz predavanja.

Če res mislite, da obstaja »humano klanje,« ali po vašem mnenju obstaja tudi »humano« posilstvo?

Danes bomo govorili o prezrtih žrtvah sveta: živalih. In o najstarejši in najmočnejši zasvojenosti na svetu: mesu. Zlato pravilo pravi: »Storite drugim, kar bi storili zase,« in tudi živali so ti »drugi!« »Ne ubijaj!« sta dve najpomembnejši in hkrati najbolj ignorirani besedi v naukih vseh religij. Tej zapovedi ne sledi opomba: »Ne velja za tiste, ki hodijo po štirih, imajo krzno, perje, rogove, kljune ali škrge.« In če res mislite, da obstaja »humano klanje«, me zanima, ali po vašem mnenju obstaja tudi »humano« posilstvo? »Humano« spolno nadlegovanje otrok? »Humano« suženjstvo? Kaj pa »humani« holokavst? Živali niso dobrine! Niso lastnina! In niso neumni, neživi objekti, nesposobni razmišljanja in občutkov. Tako Descartesovo, kartezijansko pojmovanje živali, da so stroji, je zastarelo in, odkrito rečeno, 100 odstotno neumno. Saj če nam je jasno, da živali uporabljajo oči, da vidijo, ušesa, da slišijo, nosove, da vohajo, usta, da jedo, noge, da hodijo, perje, da letijo, plavuti, da plavajo, spolovila, da se razmnožujejo, črevesje, da iztrebljajo, ne razumem, da večina ljudi ne verjame, da možgane uporabljajo za mišljenje, čutenje, razsojanje, zavedanje in samozavedanje! Ali naj res verjamem, da vsak telesni del živali deluje tako, kot mora, razen možganov? To so debele laži. Propaganda s strani tistih, ki izkoriščajo živali, je strašanska!

Če to ni dovolj dobro za moje oči, kako je lahko dobro za moj želodec?

Moj cilj je preprost. Vse, kar želim, je ponovno povezati ljudi z živalmi. Prebuditi nekaj čustev in občutkov in nekaj logike, ki jo naša družba namenoma zatira in zavira. Pravim »ponovno povezati« zato, ker je prav vsak v tem prostoru nekoč resnično bil zagovornik pravic živali, resničen ljubitelj živali in pravi prijatelj živalskega kraljestva. To je bilo, ko smo bili otroci! Ko smo bili majhni. Živali so nas očarale. Spravljale so nas v smeh in hihitanje ter nam pričarale nasmeh na obraz. Takrat bi tudi mi naredili praktično karkoli, da bi bile tudi one srečne. Da bi jih obvarovali pred trpljenjem! Če je kdo grdo ravnal z živaljo v naši prisotnosti, ko smo bili majhni, bi kričali in jokali. Zato ker smo vsi vedeli, kaj je prav in kaj narobe v odnosu do živali. Dokler nam ni nekdo rekel in nam privzgojil drugačen pogled na živali. Lahko mi verjamete, da so nam drugi rekli, naj se ne oziram na njihovo trpljenje! Da bi se norčevali in iskali izgovore za njihovo bolečino in bedo. Ko se

součete s katerokoli obliko nepravilnosti, pa naj bodo žrtve ljudje ali živali, prosim, ne pozabite na vidik žrtve. Če niste žrtev vi sami, potem tega ne obravnavajte samo z vašega zornega kota: če vi niste žrtev, je zelo enostavno najti razloge in izgovore za krutost, nepravilnost, neenakost, suženjstvo, celo umor. A ko ste žrtev vi sami, so stvari zelo drugačne s tega zornega kota. Če med gledanjem prizorov iz klavnice čutite, da bi se radi obrnili stran ali zamižali, se morda morate vprašati sledeče: Če to ni dovolj dobro za moje oči, kako je lahko dobro za moj želodec?

Če to ni dovolj dobro za moje oči, kako je lahko dobro za moj želodec?

Veganstvo je priložnost, da dokažete, kako miroljubni ste

Kako bi se vi počutili, če bi na dan vašega rojstva nekdo že načrtoval dan vaše usmrtitve? Tako je biti krava, pujs, kokoš ali puran na tem planetu. Živali nam niso storile niti ene same stvari, zaradi katere bi si zaslužile srd in krutost, ki jim ju namenjamo. Opažam, kako lepo znajo ljudje govoriti, ko beseda nanese na mir in sočutje. Ljudje mi vedno želijo povedati, nikoli pokazati, kako zelo »miroljubni« so v svojih prepričanjih. Ali pa, kaj jih žalosti. »Hej, Gary, jaz verjamem v Boga! In verjamem v angele in ves čas molim...« »In tisti potresi ... V Čilu in na Haitiju ... Oh, kako je to žalostno!« Kaj res? Žalostno je bilo? Od kdaj občutek žalosti ob očitni tragediji ali pa verovanje v nekaj naredita ta svet boljši ali neko osebo dobro? Ko udobno sedite v svoji dnevni sobi in obsojate grozodejstva drugod ... To je čista, prava hinavščina! To je definicija hinavščine. Toda veganstvo je priložnost, da udejanjite sočutne besede, ki jih tako pogosto slišimo. To je vaša priložnost pokazati drugim, kako zelo miroljubni ste.

Dva izziva za vse, ki mislijo, da je človek po naravi tudi mesojedec

Če kdo od vas resnično verjame, da smo ljudje mesojedci, vam ponujam dva izziva, da po predavanju dokažete, da se motim. Če hočete, prosim, dajte. Pojdite ven in na kampusu poiščite veverico, in ko jo opazite, uporabite svoje karnivorske tace, ujemite to veverico, skočite nanjo in jo zagrabite z usti. Brez orodja, brez orožja, brez kletk. V tem izzivu nikomur ni dovoljeno goljufati in biti umetni karnivor, in ko boste veverico v vaših ustih ubili, kar izvolite, pojedite veverico. Oči, nos, obraz, prste, rep, anus, notranje organe, kri, krzno in ne pozabite na možgane. Brez izbiranja, katere dele želite pojediti in brez kuhanja. Če ljudje želijo biti pravi mesojedci, bi jih rad videl jesti surovo meso s kosti, do kosti, dokler ne ostane nič, razen kosti, vsak dan, dan za dnem. In izziv številka dva. Najdite dve leti starega otroka in ga postavite v stajico. Vanjo položite dvoje, živega zajčka in jabolko. Če otrok poje zajčka in se igra z jabolkom, mi, prosim, pošljite email in me obvestite, saj bom, če se to zgodi, prišel nazaj in vam vsem kupil nove avtomobile, mercedese in bmw-je, vključno z usnjenimi sedeži. Še več, ko bom naslednjič na vaši šoli, bom, če se to zgodi, pred vsemi pojedel sendvič z zrezkom, nato pa še hot dog z ekstra sirom, vedro sladoleda in vrečko sušene govedine. In govedino bom jedel tako, da jo bom namakal v sladolede. Ampak od teh obljub ne bi pričakoval veliko, pa ne, ker jih ne bi izpolnil, sem mož beseda, temveč ker se te stvari ne morejo in se ne bodo zgodile, ker ljudje nimajo nobenega karnivorskega nagona. Nobenega omnivorskega nagona, ko se rodimo, ko smo mladi in rastemo. Vsi smo rojeni vegani.

Ste vedeli, da je v kravjem mleku tudi gnoj?

O, ja, z veseljem vam povem o gnoju v kravjem mleku, ki ga pijete. Ko trikrat dnevno na vimena krav pričvrstite stroje, da jih izžemajo, te naprave povzročajo ogromne infekcije v notranjosti in na površini vimen. Temu dodajmo še goveji rastni hormon, ki ga dajejo kravam, da proizvajajo gromozanske količine mleka, kar vodi v zmeraj nove infekcije. Stroj ne ve, česa naj ne poseša! Gnoj, sluz in infekcije naravnost v vaše mleko ... in ja, mleko je pasterizirano ... A od kdaj je pasterizacija tudi proces odstranjevanja? Je le sanitarni proces! No, pa ne mislite, da bi mlečna industrija kdaj uporabila besedo 'gnoj', ko pišejo o tem problemu v svojih strokovnih revijah. Ne, tudi tukaj

zavajajo. Poiščite strokovni izraz za gnoj: »število somatskih celic«. In, mimogrede, naša vlada in USDA dovoljujeta mlečni industriji eno kapalko gnoja na kozarec mleka. Na zdravje ...

Veganstvo je priložnost, da dokažete, kako miroljubni ste.

Vsakič, ko vi pijete kozarec kravjega mleka, ga nek teliček ne

Najhujši krik, ki sem ga kdajkoli slišal! Kravja mati na mlečni farmi, ko kriči in dan za dnem na vso moč kliče, da bi ji vrnil ukradenega mladiča. In lahko si predstavljam, da bi ženske, ki so danes tukaj, prav tako kričale, če bi vas po rojstvu nekdo zgrabil in vam ukradel novorojenčka. In zakaj materam vzamejo otroke? Saj mlečna industrija ne more dovoliti, da otročki sesajo mleko, namenjeno njim, ko ga pa raje prodajo vam. Vsakič, ko vi pijete kozarec kravjega mleka, ga nek teliček ne.

uredil Damjan Likar

Je glavni namen lova želja po ubijanju in razkazovanju žrtev? - 3. del

Lovci skušajo v javnosti večkrat ustvariti vtis, da pobijajo živali zato, ker naj bi s tem uravnavali naravno ravnovesje, čeprav je že večkrat dokazano, da ravno lov povečuje število rojstev živali, ki se s tem ščitijo pred izumrtjem lastne vrste. Kdor bo skrbno pregledal vsebine in fotografije v mesečni reviji Lovec, ki jih je možno prebrati tudi na spletni strani, bo morda prišel do drugačnega zaključka: je glavni namen lova želja po ubijanju živali in razkazovanju žrtev? Objavljamo nekaj odlomkov iz zadnjih števil revije Lovec, mnenje o vsebini pa prepuščamo vam, drage bralke in bralci.

Lovec ustrelil nabiralca oliv

Diana očitno ni bila naklonjena tudi hrvaškemu lovčemu, saj sta dva, ki sta zalezovala divjad, zgrešila tarči. Tridesetletni moški je v lovskem revirju Kamenjarka v okolici Drniša z lovsko puško meril ptico, a zadel in lažje poškodoval dva človeka, ki sta obirala olive. (Meril v zajca, ustrelil v lovca)

Velikost medveda vpliva na ceno trupla

Namreč: velika razlika v ceni je v odstrelu medveda do 100 kg ali več kot 150 kg. Pustimo, da mladiči odrastejo, saj z njimi raste tudi cena. (Spremenimo sestavo odstrela, Jože Kokalj)

Lovec priznal, da lovci niso varuhi narave

K temu so me prepričali mnogi lovski tovariši, še bolj pa trditve v nekaterih prispevkih našega glasila Lovec, kjer avtorji pogosto poudarjajo, da smo lovci v prvi vrsti »varuhi narave in življenjskega prostora za divje živali«. Res je, kot je nekdo zapisal: Polna usta so nas navedenih trditvev. Tudi govorniki vedno ponavljajo to trditvev v svojih slavnostnih govorih, ki jih ni malo. (Žalostna resnica, Mirko Skudnik – Fridl)

V spominu mi je ostal tudi dogodek, ko je lovca nekdo prosil, naj mu doma (v naselju) ustrelji zaradi starosti povsem opešanega psa, pa se je pozneje ugotovilo, da mu je pokazal sosedovega ... (Nošenje in prenašanje lovskega orožja, Bojan Avbar, univ. dipl. pravnik)

Ker mu niso dovolili loviti, je poklical odvetnika

Tudi na tem lovu vodja lova nekdanjemu članu ni dovolil sodelovati na skupnem lovu. Prizadeti nekdanji član, prepričan, da se mu godi krivica, je prek odvetniške družbe predlagal, naj Odbor Etičnega kodeksa ugotovi, da so vodje lova in starešina te LD, ki je njihove odločitve podprl, kršili Etični kodeks slovenskih lovcev. (Je etični kodeks slovenskih lovcev na preizkušnji?, Niko Šuštarč, univ. dipl. pravnik)

Od mladega, še sam najbrž ni točno vedel, kdaj in kako se je začelo, je bil njegov glavni užitek lov. Strast, ne samo užitek. Gozd in lov, to je bil svet, v katerega je bežal, dostikrat tudi na račun tega, da je bila kakšna njiva zorana dan pozneje. (To eno samo lepo življenje, Štefan Kutoš)

Pri lovskem krstu se je moral uleči na mrtvega prašiča in ga poljubiti

Po končanem izpraševanju se je komisija posvetovala in razglasila, da

je kandidat le opravil izpit. Torej: »Vili, vreden si lovskega krsta! Zdaj se ulezi s prsmi na divjega prašiča na klop.« Ob njegovem govorjenju je Vili na zadnji plati občutil tri močne udarce, po poljubu spoštovane uplenjene divjadi pa je naposled lahko vstal s klopi. (Vilijev lovski krst v LD Braslovče, Janez Šumak)

Vir: revija Lovec, januar 2011

Lovci samo v Sloveniji vsako leto pomorijo okoli sto tisoč živali

Priznali so, da je trofejni lov gospodarska sestavina

Leto 2010 se je sklenilo, že smo vstopili v novega, 2011. Narava si je oddahnila, tudi od lova in lovcev; smo sredi zimskega spanja/dremeža, napočil je čas evidentiranja »žetve ...« (Naj v letu 2011 šumijo gozdovi domači ..., Marko Jonozovič)

Zaradi dolge tradicije lovstva na Slovenskem mora načrtovalec oz. izvajalec upravljanja s populacijo upoštevati tudi trofejni lov kot pomembno gospodarsko sestavino lovsko-gojitvenih ukrepov. (Spreminjanje spola uplenjenih/izločenih parkljarjev - le čemu?, dr. Helena Poličnik, dr. Boštjan Pokorny, dr. Elena V. Bužan, dr. Boris Kryštufek)

Vir: revija Lovec, februar 2011

Lovci zlorablajo zlato pravilo Jezusa iz Nazareta

Pravičnost v vsakdanjem besednjaku je temeljna sestavina lovske pravičnosti, prenesena tudi na divjad: »Česar ne želiš, da bi kdo drug tebi storil, tega tudi ti nikomur ne stori.«

Vse obnašanje do lovskega soseda, do solovca in zlasti do divjadi mora pred strogo sodbo naše vesti, ki mora biti najvišji odraz človeškega intelekta.

Lovsko pravičen lov je primeren lov, primeren in pravičen do divjadi ... (Naravnopravni vidiki lovskega prava, mag. Boris Podvršnik)

Lovci priznali, da ne pobijajo živali zaradi »ohranitve naravnega ravnovesja«

Dr. Stephen Kellerts (1978), profesor na univerzi Yale, je med ameriškimi lovci opravil raziskavo v tej smeri. Kar 43,8 % vprašanih je odgovorilo, da lovijo zaradi mesa, zato jih je označil za »utilitaristične« lovce. Za prave, naravne lovce, ki lovijo zaradi posebnega odnosa z naravo, se jih je izreklo 17,7 %, 38,5 % pa se jih je izreklo za lovce, ki jim je glavni motivacijski dejavnik lov kot športna aktivnost, rekreacija. Take je označil kot dominionistične. Takšni rezultati niso neposredno primerljivi z našimi razmerami, saj vsaj v Sloveniji plen ne pripada lovcu, ampak upravljavcu lovišča. Zato bi bilo zanimivo ugotoviti, kakšen rezultat bi dala takšna raziskava na Slovenskem. Ti trije motivi so res morda najpomembnejši, vendar pa so prav gotovo še drugi razlogi, ki vodijo ljudi k lovu. Lahko je to družinska tradicija, za nekoga pa je lahko modni trend, kot je tenis ali golf ... (Naravnopravni viri lovskega prava, mag. Boris Podvršnik)

Lovec se je učencem prikupil z bonboni

Na koncu nam je razdelil značke in knjižice njihove lovske družine. Najmlajši med nami so se najbolj razveselili bonbonov iz nahrbtnika. (Lovec med učenci OŠ Jelšane, Nina Potočnik, 4. r.)

Vir: revija Lovec, marec 2011

Hinavščina brez primere: lovci druge obtožujejo za nemir v gozdu

Lovci moramo prispevati svoj delež pri ohranjanju narave in smo po svojih močeh zavezani varovati naravno okolje, ki ga med drugim ogrožajo tudi brezobzirni vozniki motornih vozil, ki s svojimi vožnjami v naravnem okolju povzročajo škodo, hrup, nemir in vznemirjenje. (Prepoved vožnje z vozili v naravnem okolju, Bojan Avbar)

Lovec se hvali, da je ubil žival iz velike razdalje

Čeprav je bila strelna daljava skoraj 400 m, sem ga zanesljivo zadel v vrat. Ta strel si štejem za enega mojih najdaljših, s katerim sem kdaj uspel upleniti divjad. (Lovil sem sika jelena na Irskem, Po pripovedovanju Mihaela Šafariča – zapisal Milan Zrinski)

Lovka do smrti ustrelila tekača na smučeh

Švedska: Pri lovu na lose, zahodno od kraja Växjö, je lovka po nesreči ustrelila tudi 70-letnega tekača na smučeh, ki je smučal v bližini. Kot sta povedala z lovcem, ki je bil tedaj z njo na lovu, je krogla najprej zadela losa in potem spremenila smer, tako da je priletela v nesrečnega tekača, ki je bil na mestu mrtev. (Na kratko iz tujega tiska, Pirsch, 1/2011)

Lovski dom razglašen za kulturni spomenik?!

V Podnartu ima LD Kropa svoj lovski dom. V pritličju sta hladilnica za uplenjeno divjad ... Jeseni 2010 je bila stavba z odlokom razglašena za kulturni spomenik. (Lovski dom – kulturni spomenik, Rok Gašperšič)

Pokojni lovec bo pobijal živali tudi kot duša?

Borisu je bila boginja Diana naklonjena, o čemer pričajo njegove številne lovske trofeje. Dragi Boris, lov je zate končan; nadaljeval ga boš v večnih loviščih. (LD Sodražica – E. I.)

Izmed nas je za vedno odšel človek najvišjih etičnih načel in moralnih odlik ... (Umrli je Bruno Skumavec, LZS)

Vir: revija Lovec, april 2011

Lovcu se zaradi zločinov nad živalmi oglašava vest

Zakaj torej človek divjim živalim jemlje življenje? V čigavem imenu to počnemo? Namesto Boga ali proti njegovi volji? Ali namesto Narave, ki je vselej znala sama poskrbeti zase? Ta 'zakaj' se znova in znova oglašava v meni, a odgovora nanj ne poznam ... Kljub vsemu sem bil vesel te pravice, te strašne moči nad življenjem in smrtjo, toda moje srce jo je sprejelo s pritajeno grenkobo, ki se na lovu še vedno zbudi v meni. Je to šepet vesti? (Kri za ljubezen, Marijan Sotlar)

Vir: revija Lovec, maj 2011

Lovci so v anketi priznali, da pobijajo živali zaradi mesa, rekreacije, športne aktivnosti.

Ranjena srnica je presunljivo zajokala

'Danes te uplenim!' sem misel poslal mladiču. Kar tako, lahko, skoraj radoživo sem kanil udejanjiti svoj sklep; ne da bi kaj mislil in pomislil na čas potem. In storil sem to – gospodar nad življenjem divjega bitja! A zrno smrti je ubralo svojo pot: oplazilo je le hrbtnico; mlada žival je padla kot spodsekana, a že je dvignila glavo in presunljivo zajokala. Njen klic je bil poln strahu in groze, a hkrati nenavadno čist, visok in obtožujoč. Zasekal se je v vozlišče moje biti, da me je zbolelo globoko v duši. Vedel sem: takoj tja čez in z nožem rez v zatilje! A bil sem kot hrom in v tla prikovan. Tako kot zadeti mladič tudi jaz nisem mogel pobegniti: ne v gozd in ne pred svojim dejanjem. Z voljo sem trgal noge od zemlje in stopal čez rupo na drugo stran, kjer je ohromljeno bitje, ves čas vekajoč, dvigalo glavo. Iz gozda je nazaj pritekla srnja mati. In ni stekla proč, ko sem jo z roko in glasom odganjal. Begajoč gor in dol, gor in dol, mu je klicala: 'Teci! Vstani in za mano! Proč! Proč!' Ko sem nazadnje z ostrim rezilom zarezal v zatilje, sem se še sam, ves mehak, sesedel ob mlahavo umrlo bitje ... (Na preži, Franc Černigoj)

Ali lovci z ubijanjem res spoštujejo živali?

Zbrali smo se v šolski telovadnici, kjer nam je najprej predstavil delo in dolžnosti lovca. Povedal je, da moramo spoštovati gozd, rastline in živali, ki živijo v njem. Znati moramo prisluhiti naravi in imeti spoštljiv in odgovoren odnos do nje, saj nam bo le tako neizmerno hvaležna. (Skupaj z lovcema, Marija Plohl)

Starši so bili srečni, ker je umorila nedolžnega srnjaka

Kar nekajkrat mi je ponovil: »Maš ga,« sama pa v navalu čustev, ki so me prevevala, še nisem dojela, da je moj prvi plen res pred mano. Poleg Staneta so mi nato prvi izrekli lovski blagor še presenečeni in prav tako zadovoljni starši, pa seveda moj mentor Marko, ki sem ga nemudoma poklicala, in Srečko, gospodar lovišča. Srečkova mati, gospa Andrejka, je nama s Stanetom podarila velike, rdeče, sočne in sladke jagode, ki so nama zelo teknila, meni pa so se še prav posebno vtisnile v spomin. Kako lepa nagrada, ki nam jo nudi Narava. (Moj prvi lovski blagor, Barbara Ogorevc)

Vir: revija Lovec, julij - avgust 2011

uredil Damjan Likar

Škodljivo vsakoletno cepljenje psov proti steklini

Vsako leto poteka v spomladanskem času obvezno cepljenje psov proti steklini, pri katerem cepijo na deset tisoče psov. Pravna podlaga za to cepljenje je v 3. točki 10. člena Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje širjenja in zatiranje stekline – Rabies (Lyssa), kjer je določeno naslednje: „Ponovna cepljenja (revakcinacije) psov je potrebno opravljati v rokih, ki jih določajo proizvajalci cepiv, vendar od zadnjega cepljenja ne sme preteči več kot 12 mesecev.“ V zvezi s tem se poraja vprašanje, ali je takšno vsakoletno ponovno cepljenje psov upravičeno in ali je v korist živali.

Kot izhaja iz omenjenega člena, je osnovno pravilo, da se revakcinacija opravi v rokih, ki jih določajo proizvajalci cepiv. K temu je dodano še, da rok ponovnega cepljenja ne sme biti daljši od 12 mesecev. Ta dodatek je vsaj čuden, saj je vprašanje, ali sploh obstajajo kakšni proizvajalci cepiv, ki ne bi zagotavljali imunosti za dobo vsaj enega leta. Glede na to, da je na trgu zakonito nekaj cepiv, ki zagotavljajo imunost za 2 ali 3 leta, pa bi ta podatek lahko kazal tudi na nezaupanje ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je omenjeni pravilnik sprejel, v strokovnost oz. poštenje proizvajalcev cepiv, saj jih vsaj prikrito, med vrsticami, „obtožuje laganja“ glede dolžine trajanja imunosti. Imunost po ministrovu ne more trajati dve ali tri leta, kot trdijo proizvajalci, temveč samo eno leto. Drugače si namreč ne morem tolmačiti dejstva, da minister z „levo roko povozil“ dobo imunosti, za katero jamči proizvajalec in sam „predpiše krajšo“. To postane še bolj očitno, če se preveri pravna podlaga za omenjeni dodatek. Ta je namreč zelo vprašljiva, saj se nanaša na evidence, ugotavljanje bolezni in ukrepe v zvezi z njo, ni pa govora o preventivi, kamor sodi cepljenje. Poleg tega se lahko obveznosti oseb po ustavi določajo samo z zakonom in ne pravilnikom ministra. Minister, ki je obveznost skrbnikov psov za revakcinacijo določil na eno leto, je s tem „z levo roko povozil“ še ustavo, saj obveznosti skrbnikov psov ne more določati. Te se lahko določijo samo v zakonu. Ob vsem tem je zanimivo še to, da ponekod v ZDA poročajo tudi o 5- do 7-letni zaščiti psov.

Je pravi motiv vsakoletnega cepljenja zaslužek in ne skrb za živali?

Ob takšnih čudnih zadevah glede vsakoletne revakcinacije psov proti steklini se človeku postavi vprašanje, zakaj to. Ali stoji zadaj nekaj, kar je pravi motiv vsakoletnega cepljenja psov, ki ga ukazuje minister, ter je skrb za živali in ljudi samo krinka? Znano je, da cepljenje ni poceni, saj stane približno 35 evrov. V registru psov je približno 200.000 psov. Ali ne gre za zelo dober zaslužek? In ta bi se vsaj prepolovil, če bi se revakcinacija izvajala s skladu z navodili proizvajalcev. Lobisti so močni. Mnoge ministre ne nastavlja ljudstvo, temveč nekdo drug, in to z namenom, da mu služijo. Kapital je vedno bolj v ospredju.

Ne glede na to, s kakšnim namenom je minister predpisal vsakoletno revakcinacijo, pa je vprašanje, ali je imel pred očmi korist psov. Kajti vedno bolj postaja znano, da cepljenje povzroča mnogo stranskih učinkov, ki pa se ne pojavijo takoj po cepljenju, temveč kasneje. Zato se razna obolenja ne pripisujejo cepljenju, čeprav je vzrok ravno v njem. Rezultati statističnega

ovrednotenja mnogih primerov so pokazali in potrdili znanstveno povezavo med cepljenjem in pojavom vrste specifičnih obolenj tri mesece po opravljenih vakcinacijah. Študijo o tem je opravila avtorica knjige O zdravju psov in pregledu delovanja vakcinacije (O'Driscoll, 2004).

Država zahteva od lastnikov vsakoletno cepljenje psa, čeprav proizvajalci cepiv zagotavljajo zaščito od dve do tri leta, ponekod tudi do sedem let.

Strupene snovi, ki so v cepivu poleg povzročitelja bolezni, kot npr. živo srebro, aluminijev hidroksid, formaldehid, se akumulirajo v telesu živali in povzročajo dolgotrajno delovanje ter tako šele po daljšem času pojav različnih reakcij.

Živali so živa bitja, ki imajo svoje dostojanstvo, se zavedajo same sebe in imajo osebnost, kar sedaj dokazujejo tudi znanstveniki. So bitja, ki imajo čustva, občutke, ki čutijo trpljenje, veselje in podobno. Imajo svoje družine, podobno kot človek. Mnoge živali tudi "razmišljajo" na podoben način kot ljudje, tudi v smislu vzroka in posledice. Njihova inteligenca in sposobnost komunikacije sta na visokem nivoju. Tudi morala živali je v povprečju višja kot pri ljudeh. Vse to je potrebno upoštevati tudi pri cepljenju psov proti steklini in seveda tudi proti drugim boleznim, dokler se to še dela.

Po 3. členu Zakona o zaščiti živali ne sme nihče brez utemeljenega razloga povzročiti živali trpljenja, bolezni ali smrti. Za psa pomeni cepljenje dogodek, ki ne ustreza njegovi naravi. Zato je mnoge pse strah cepljenja, mnogi pa so ob tem zelo vznemirjeni. Še posebej je takšen dogodek stresen za mladiče, ki so prvič cepljeni. To pa pomeni, da se pri cepljenju povzroča psom trpljenje v smislu 10. točke 5. člena Zakona o zaščiti živali. Zato je vsakoletna revakcinacija psov neupravičena in ni v korist živali, saj jim lahko povzroča trpljenje in škoduje njihovemu zdravju. Ali se lahko od odgovornega državnega organa pričakuje, da bo deloval zakonito in v korist živali ter ne nekih lobijev, ki jih korist živali ne zanima?

Vlado Began

Nekateri veterinarji svarijo pred nevarnostjo cepiv

Po predpisih je treba cepiti pse vsako leto, čeprav proizvajalci cepiv, ki se uporabljajo v Sloveniji, jamčijo zaščito pred steklino oz. imunost 2 ali 3 leta, odvisno od cepiva. Zato je po mnenju Društva za osvoboditev živali in njihove pravice nerazumljivo, da je treba pse cepiti vsako leto, še posebej, ker predstavlja cepljenje za pse stresen dogodek, poleg tega pa naj bi imelo negativne stranske učinke, ki se ne pokažejo takoj, temveč kasneje. Nekateri doktorji veterinarske medicine so o škodljivosti cepiv za zdravje živali tudi javno spregovorili.

Na spletni strani yourpurebredpuppy.com lahko preberemo sledeče izjave veterinarjev:

Dr. Charles Loops: »Prva stvar, ki jo je treba spremeniti, je mit, da cepiva niso škodljiva. Veterinarji in varstveniki živali morajo spoznati, da z vsakoletnim cepljenjem ne ščitijo živali pred boleznimi, ampak ravno nasprotno, uničujejo njihovo zdravje in imunski sistem teh živali.«

Dr. Christina Chembreau: »Rutinska cepljenja so verjetno najslabša stvar, ki jih lahko naredimo za živali. Cepiva povzročajo različne vrste bolezni. Vsakoletno cepljenje uničuje celoten energetski sistem naših živali. Veterinarji imunologi pravijo, da bi živali potrebovale cepivo samo enkrat ali dvakrat v svojem življenju. Prvič, nobene potrebe ni po vsakoletnem cepljenju, in drugič, cepiva nedvomno povzročajo kronične bolezni.«

Dr. Roger DeHaan: »Živalim smo uničili imunski sistem. V zadnjih letih je postalo zelo jasno, da so nekatera cepiva neučinkovita in nepotrebna, nekatera cepiva pa so nevarna, povzročajo tudi simptome bolezni, pred katero naj bi zaščitile žival.«

Dr. Pedro Rivera: »Reakcije se lahko pokažejo šele več mesecev ali let po cepljenju. V naši praksi so živali zbolele zaradi različnih bolezni kot reakcije zaradi precepljenja: infekcije v ušesih, bolezni imunskega sistema, hipotiroidizem, vedenjski problemi ...«

Dr. Charles Loops: »Cepiva predstavljajo največji napad na imunski sistem, kar povzroči nepravilnosti v imunskem sistemu, to pa vodi v kronične bolezni, od življenjsko nevarnih avtoimunskih kriz do bolezni, ki uničijo živalim kvaliteto življenja – npr. kronične kožne alergije.«

Dr. Pat Bradley: »Glavni problemi, ki so neposredno povezani s cepivi, so npr. kronična srbečica in težave z ušesi. Zaradi cepljenja se pri živalih pojavljajo tudi vedenjske motnje, kot denimo strahopetnost ali agresivnost. Mnogi varstveniki živali poročajo, da se te motnje začnejo kmalu po cepljenju, še poslabšajo pa se po vsakem novem cepljenju.«

Na strani healthyhappydogs.com pa veterinar **dr. Larry Siegler** poudarja: »Večina prijateljev živali nikoli ni izvedela resnice o cepivih. Dokazov proti cepljenju je ogromno. Večina veterinarjev rajši ignorira raziskave, ker ne želijo izgubiti vsakoletnih zaslužkov od cepljenja. Cepljenje predstavlja največji stres za imunski sistem. Ne povzroča samo stranskih

Večina veterinarjev rajši ignorira raziskave o škodljivosti cepljenja, ker ne želijo izgubiti vsakoletnih zaslužkov od cepljenja.

učinkov in alergičnih reakcij, ampak dolgoročno pomembno prispeva k razvoju kroničnih bolezni, denimo artritis, levkemije, dihalnih infekcij, raka ... Že več kot 20 let imam veterinarsko prakso in videl sem bolj bolne živali v zgodnji starosti kot v začetku svoje kariere. Vedno bolj postaja običajno, da mnogi psi in mačke zbolijo za rakom, še pred starostjo petih let. Tudi avtoimunske bolezni so v porastu.«

Posledice cepljenja niso vidne samo navzven kot na primer izpadanje dlake, ampak cepiva dolgoročno prispevajo tudi k razvoju številnih kroničnih bolezni.

uredil Damjan Likar

Vse manj čebel - primanjkljaj v oprraševanju rastlin

Čebele in čmrlji so v naravi nepogrešljivi za opráševanje cvetov. Sedaj so dramatične smrti čebel ter postopen upad števila čmrljev in divjih čebel pustili posledice v poljedelstvu in predvsem v sadjarstvu: rezultati neke longitudinalne študije kanadskih znanstvenikov kažejo, da se zaradi izginjanja čebel že kažejo prve posledice pri opráševanju.

James Thomson iz univerze v Torontu je razkril, da je v obdobju 17 let število oprášitev kontinuirano upadalo. Znanstvenik je ugotovil, da razlog nista samo pojav pršic in poljedelstvo, ampak tudi podnebne spremembe. Globalno segrevanje povzroča zamik cvetenja zgodnjesezonskih cvetov. »Predvidevamo, da je s podnebnimi spremembami pogojen časovni premik med odpiranjem cvetov in zbujanjem čebel iz zimskega spanja pomemben dejavnik,« meni Thompson.

Po Thomsonovih besedah predvidevajo, da je premik, ki ga pogojuje podnebje, med časom, ko se cvetovi odprejo, in časom, ko se čebele zbudijo iz zimskega spanja, pomemben dejavnik.

Znanstveniki so ugotovili, da se število čebel zmanjšuje tudi zaradi klimatskih sprememb.

Vir: Freiheit für Tiere, prevod: Matej Smodiš

**ČE JEŠ MESO, PROSIM,
NE GOVORI, DA IMAŠ RAD ŽIVALI.**

EVOLVE!
Campaigns

**VSE, KAR IMAŠ RAD PRI MENI,
JE OKUS MOJEGA TELESA!**

**Kar zadeva zlorabe živali,
ni srednje poti.
Ali podpiraš trpljenje
in izkoriščanje,
ali pa ne. Izbereš lahko le
črno ali belo.
In če res verjameš, da bi
moralo osvoboditi živali
suženjstva človeku in
vsega trpljenja, ki ga
ob tem doživljajo,
je tvoja moralna dolžnost,
da živiš kot**

vegan.

~EVOLVE! Campaigns

Prijateljstvo med različnimi živalskimi vrstami

Od prijateljev živali doma in po svetu smo dobili nekaj čudovitih fotografij pristnega prijateljstva in sožitja med različnimi živalskimi vrstami. Če imate tudi vi kakšno fotografijo, nam jo lahko pošljete. Najboljše bomo objavili v naslednjih številkah.

Nezakonit odstrel volkov

Znanstveno je dokazano, da odstrel volkov ne preprečuje ali zmanjšuje škode na rejni živini, nasprotno, dokazano je, da se škode zaradi odstrela lahko celo povečajo.

Po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave lahko lovci vsako leto ubijejo nekaj volkov. V letu 2008 je bil planiran odstrel 10 volkov, v letu 2009 12 volkov, kar je veljalo tudi v obdobju od 1. oktobra do 31. decembra 2010 in od 1. januarja do 28. februarja 2011. V letu 2010 je bilo umorjenih 10 volkov.

Iz omenjenega pravilnika je razvidno, da se odstrel volkov prednostno izvede tam, kjer je največ primerov škodnih dogodkov na rejnih živalih, ki jih povzročijo volkovi. Razlog za odstrel volkov, ki so ogrožena živalska vrsta in zato posebej pravno zavarovana, je torej škoda, ki naj bi jo povzročili volkovi na rejni živini in preprečitvi le-te. Vprašanje pa je, ali se z odstrelom lahko prepreči ali zmanjša škoda, ki jo povzročijo volkovi.

V Severni Ameriki in Evropi je bilo v preteklosti izvedenih mnogo raziskav o učinkovitosti ubijanja volkov za zmanjševanje škod na živini. Raziskava v Minnesoti v ZDA (1992) je pokazala, da odstranjevanje volkov ni bilo učinkovito sredstvo za zmanjševanje škod. Škode so se pogosto nadaljevale na pašnikih, kjer so redno odstranjevali volkove, po drugi strani pa so škode večkrat prenehale, tudi ko volkov niso odstranili. Zanimivo in signifikantno je to, da so se v povprečju škode večkrat ponovile, če so volka odstranili, kot če ga niso, in da so podatki pokazali, da se lahko po odstranitvi volkov škode še povečajo. Tudi v drugi raziskavi v Minnesoti (2008) so prišli do zanimivega zaključka, da se je število napadov volkov še povečalo, če je bilo ubitih več volkov. Raziskava iz ZDA in Kanade (Musiani et al. 2005) je pokazala, da odstranitev volkov ni zmanjšala škod niti kratkoročno niti dolgoročno, učinka ni bilo niti tedaj, ko so odstranili celoten trop, saj so prazen prostor zasedli drugi volkovi. Škode so se nadaljevale, če se niso izboljšali varovalni ukrepi in okoljski dejavniki. Analiza iz Kanade (2010) je pokazala, da odvzem volkov ni vplival na pojavljanje škod, škode so se celo povečale tam, kjer so ubijali volkove. Iz raziskave iz Španije (2009) je razvidno, da obseg škod ni povezan s številom volkov niti s poseganjem v populacije, marveč predvsem z varovanjem živali in načinom reje. Podobna raziskava je bila izvedena tudi v Sloveniji. Iz študije *Analiza učinkovitosti odstrela volkov za zmanjševanje škod na domačih živalih* (Miha Krofelj, Rok Černe, Klemen Jerina, Univerza v Ljubljani, februar 2011) je razvidno, da odstrel volkov ni imel vpliva na višino škod na domačih živalih. To se je ujemale, tako avtorji, tudi z izsledki tujih raziskav, da trajnostni lov na volkove ni učinkovit ukrep za zmanjšanje škod na domačih živalih. Zato predlagajo, da se v prihodnje naporji usmerijo v ukrepe, ki škode učinkovito preprečujejo, npr. prehod na manj konfliktno rabe

prostora ali izboljšanje varovanja drobnice z uporabo varnih ograd in pastirskih psov.

Znanstveno je torej dokazano, da odstrel volkov ne preprečuje ali zmanjšuje škode na rejni živini, nasprotno, dokazano je, da se škode zaradi odstrela lahko celo povečajo. To je znano že kar nekaj časa in tudi zato je nerazumljivo, da se volkove v Sloveniji mori zaradi tega, da se bo zmanjšala ali preprečila škoda, ki jo volkovi povzročajo na rejni živini, če se z odstrelom tega ne da preprečiti. Razen seveda, če se ne pomori vseh volkov v Sloveniji.

Zakaj država vztraja pri odstrelu volkov, če ve, da to ni rešitev?

Po Zakonu o državni upravi mora Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) spremljati stanje družbe na področjih, za katera je pristojna. To pomeni, da mora poznati tudi zgoraj omenjene raziskave o vzročnih povezavah med odstranitvijo volkov in pojavljanjem škod na rejni živini. MOP torej ve, da z odstrelom volkov ni mogoče zmanjšati škod in da se škode lahko zaradi odstrela celo povečajo. Podobno velja za Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), ki strokovno pripravlja podlage za sprejem predpisov, ki posegajo v populacijo volkov. Zato je nerazumljivo, da oba vztrajata na odstrelu volkov, čeprav vesta, da to ni rešitev. In ne samo to. Vesta, da se lahko škode zaradi odstrela celo povečajo. Kot da bi hotela, da je čim več škod! Če pa raziskav ne poznata, pa je zelo vprašljiva njuna strokovnost. Očitno je, da so za škode, ki jih povzročajo volkovi, odgovorni državni organi, ki ignorirajo znanstvene raziskave ali pa jih ne poznajo. Ali ne nosita MOP in ZGS odgovornost za trpljenje volkov in druge negativne posledice odstrela? Tudi za odškodnine, ki se izplačujejo kmetom, saj bi bilo teh manj, če odstrela ne bi bilo.

Ob vsem tem bi se bilo treba vprašati: zakaj odstrel volkov, če se z njim škode ne morejo preprečiti oz. zmanjšati? Ali gre za maščevanje nad živalmi, lovsko slo po morjenju živih bitij ali kaj drugega? V vsakem primeru pa gre za ravnanja, ki ne spadajo v ta čas! Gre za ravnanja, ki niso samo neetična, temveč tudi v nasprotju z zakonom. Odstrel volkov je namreč v nasprotju z 26. členom Zakona o zaščiti živali, ki dopušča usmrtno živali, če ta povzroča občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti. Obstaja mnogo ukrepov, ki učinkovito preprečujejo škodo po volkovih in država jih dobro pozna - odstrela volkov glede na znanstvene raziskave med temi ukrepi ni. Zato je vsak umorjen volk usmrčen nezakonito. Bo vložena kazenska ovadba zoper odgovorne, saj gre za uničevanje zaščitene živalske vrste in povzročanje nepotrebnega trpljenja živali?

Vlado Began

Deli trupel pujsov kot dodatki v sadnem soku, zobni pasti in kruhu

Dele trupel pujsov najdemo v sadnem soku, pivu, zobni pasti, milu, kremah za obraz in kruhu. Za kaj vse se uporablja ena sama žival, je v svoji nagrajeni knjigi Pujs 05049 ugotavljala nizozemska oblikovalka Christien Meindertsma.

Klobasa, slanina in šunka ležijo v embalaži z okusnimi slikami v hladilniku v supermarketu. Tako kupec pozabi na to, da gre za meso živali, ki je bila nekoč živa. Toda meso je vsaj prepoznavno. Kaj vse industrija še proizvede iz mrtvih pujsov, je presenetljivo in šokantno. Potem ko z živali odrežejo vse meso, vseh ostankov ne zavržejo ali predelajo v hrano za domače živali. Kožo, dlake, drobovino, kosti – vse to predelajo.

Devetindvajsetletna nizozemska oblikovalka Christien Meindertsma je tri leta raziskovala, kje vse je moč najti dele pujsov. Izhodišče je bil pujs kmeta, ki ga je poznala. Pri raziskavi je naletela na tovarno, ki dele pujsov predeluje v surovine in je bila pripravljena razkriti podatke. Rezultat njenega raziskovalnega dela je podroben katalog izdelkov, ki obsega 416 strani in ima naslov Pujs 05049. Na platnici knjige v barvi mesa je okrogel kos rumene plastike z napisom „pujs 05049“: ušesna oznaka, kot jo je nosil pujs, katerega poti je Christien Meindertsma sledila.

Pujs 05049 je razdeljena v poglavja: Koža, Kost, Meso, Drobovje, Kri, Mast in Ostalo. Avtorica dokumentira, kaj je nastalo iz 103,7 kg težkega pujsa številka 05049: skupaj 185 izdelkov, med njimi kruh, pecivo, tiramis, jogurt, sadni sok, pivo, vino, žvečilni gumi, sladkarije, milo, zobna pasta, krema proti gubam, balsam za lase, cigarete, voščenske, čopiči, avtomobilski lak, fotopapir, naboji, porcelan, vžigalice, zavore, inzulin, srčne zaklopke in celo biodizel.

Pivo, sadne sokove in rdeče vino bistrijo z ostanki pujsov: s pomočjo želatine se iz tekočine izločijo lebdeči delci. Beljakovine iz dlak pujsov se uporablja za rahljanje testa za kruh. Vsak kruh jih ne vsebuje, toda porabnik ne more vedeti kateri: sestavine so sicer navedene, ne pa, iz česa so proizvedene – ne glede na to, da bi te informacije bile koristne za vegetarijance, muslimane in alergike. V pecivu je želatina. V jogurt se dodaja kalcij iz kosti. Svinjsko mast najdemo v avtomobilskem laku. Hemoglobin iz krvi pujsov se uporablja za cigaretne filtre. Iz ščetin se izdeluje čopiče. Celotna knjiga Pujs 05049 vsebuje dele pujsov – lepilo je izdelano iz kosti pujsov.

Kaj vse industrija še proizvede iz mrtvih pujsov, je presenetljivo in šokantno.

Ugotovitev, kaj vse nam živilska industrija servira, ne da bi to vedeli in hoteli, je šokantna. Toda ta ugotovitev od nas porabnikov terja, da še bolj natančno preverjamo in še pogosteje zahtevamo informacije – da bi se potem lahko zavestno odločili, kaj kupiti in kaj ne.

Pujs številka 05049 je bil predelan v 185 izdelkov: kruh, pecivo, jogurt, sadni sok, pivo, vino, milo, zobno pasto, voščenske, čopiče, avtomobilski lak, porcelan, vžigalice, zavore, inzulin, srčne zaklopke, kreme proti gubam ... Christien Meindertsma je svojo raziskavo leta 2008 dokumentirala v umetnostni galeriji v Rotterdamu in v svoji knjigi Pujs 05049.

Vir: Freiheit für Tiere, 2/2011, prevod: mag. Martin Vrečko

Enega božaš, drugega zakolješ.

Zakaj?

www.evolvecampaigns.org.uk

Kako se prijateljstvo med živalmi razlikuje od prijateljstva med ljudmi?

Moralno vedenje živali

Živali so osebnosti

»Mišljenje živali je po naravi enako mišljenju ljudi,« je zapisal kitajski filozof Lieh Ce 400 let pred našim štetjem. Istega mnenja so prav gotovo tudi ljubitelji živali in večina ljudi, ki živijo skupaj s psi, mačkami ali drugimi živalmi, saj doživljajo živali kot prave osebnosti. Kljub temu pa danes živali v pravnem smislu še vedno veljajo za »stvari«, kljub zakonu za zaščito živali. Z veliko večino živali, ki niso naši domači ljubljenci, ravnamo na nečloveški način: v množični živinoreji, pri poskusih na živalih in pri lovu na divje živali. Kar se tiče odnosa do živali, je naša družba obstala v srednjem veku, ko niso odrekli duše in iz nje izhajajočih pravic samo živalim, ampak tudi ženskam, sužnjem in temnopoltim ljudem.

Ali smo v svojem odnosu do živali obtičali v srednjem veku?

Številni filozofi in biologi so bili več sto let prepričani, da ima le človek kot »krona stvarstva« dušo in čustva, da je le človek zmožen razlikovati med pravičnostjo in nepravičnostjo in se pri svojih dejanjih ravnati po etičnih pravilih. Še posebej veliko škode je povzročil filozof René Descartes (1596-1650), ki je v zgodnjem obdobju novoveškega racionalizma živalim odrekal sposobnost kakršnih koli miselnih procesov in jih opisal kot stroje, katerih organi delujejo »kot ura, ki je sestavljena samo iz kolesc in vzmeti«. »Njihovi kriki v bolečinah ne pomenijo nič več kot le škripanje kolesa.« Po Descartesovem mnenju živali nimajo nikakršnih »émotions de l'âme«, nikakršnih čustev duše. Neogibno se nam vsiljuje vprašanje, kaj se godi z dušo in čustvovanjem človeka, ki na živali gleda kot na stroje. Zdi se, kot da so sodobni množični živinorejci, klavci in vivisektorji obstali na tej ravni zavedanja.

Darwin: duhovna razlika med človekom in živaljo je samo v stopnji razvoja

Celo Charles Darwin (1809-1882) je bil prepričan, da imajo živali »sposobnost presoje« in da je »duhovna razlika med človekom in živaljo, kolikor je že velika, prav gotovo je samo v stopnji razvoja, ne pa v različnosti samega bistva« (Darwin: Izvor človeka, 1871). Ozadje te ugotovitve je bilo njegovo revolucionarno spoznanje o dejanski povezanosti vseh živih bitij, vključno s človekom. Darwin je dokazal, da so živali naši sorodniki, s katerimi nimamo skupne samo zgradbe okostja, krvnega obtoka ali živčnega sistema, ampak tudi številne vedenjske vzorce in čustvene vzgibe. Celo gestika in mimika živali v veliki meri spominja na naše kretnje in izraze na obrazu. Torej je očitno, da imajo živali prav tako kot mi čustva, namere in misli. V svojih delih Izražanje čustev pri človeku in živali (1871) in Duhovni razvoj v živalskem svetu (1882) je Darwin podal znanstvene utemeljitve, zakaj lahko živali vidimo kot bitja s čustvi, voljo, predstavnostjo in željami, torej z duhovnimi in psihičnimi sposobnostmi, podobnimi našim.

Živali imajo zavest

Znanstvenika Volker Arzt in Immanuel Birmelin sta v svoji knjigi z naslovom Ali imajo živali zavest? (1995) zapisala: »Kdor meni, da njegova mačka, ki se igra s klobčičem volne, zares uživa v igri in kdor je prepričan, da njegov pes zavestno izraža svojo pozornost, ko sede, prisluhne in napne ušesa, nekoliko nagne glavo in ga gleda z budnim pogledom – kdor torej v ozadju vsega tega vidi zavestno doživljanje,

se lahko sklicuje na samega Charlesa Darwina.« Darwinov vpogled v evolucijsko zgodovino življenja je prvi ponudil argumente za racionalno utemeljevanje tega, kar intuitivno čutimo vsi z občutkom bližine do divjih ali domačih živali: »Živali so na svoj način osebnosti, katerih doživljanje ni povsem drugačno od našega.«

Ali živalska mati do svojega otroka čuti drugače kot človeška mati?

Moralno vedenje živali

Sodobni biologi dandanes opisujejo moralno vedenje živali, ki je precej bolj razširjeno, kot smo doslej mislili. Vodilni med njimi je Frans de Waal. Kot preučevalec vedenja primatov se posveča elementom moralnosti pri njih, psihološkim mehanizmom, kot so vživljanje, prenos čustev, prevzemanje vidika, in načinom vedenja, kot so sodelovanje, deljenje in tolaženje, pa tudi sprava po prepiru. Frans de Waal je prepričan, da sprave in pomiritve ne najdemo samo pri primatih: »Medtem smo to vedenje ugotovili tudi pri domačih kozah, hijenah, delfinih, celo pri posebnih vrstah rib, ki poznajo sodelovanje, na primer pri tistih, ki drugim ribam čistijo zajedavce. Menimo, da je to vedenje med živalmi zelo razširjeno.« (Intervju s Fransom de Waalom: www.wissen.de).

*Tudi živali so čustvena bitja, ki zaradi
človeškega surovega ravnanja pogosto
občutijo tudi žalost.*

Vse več znanstvenikov je danes pozornih na »človeške« oblike vedenja pri živalih, kot so vživljanje, sočutje, pripravljenost pomagati, nesebičnost, požrtvovalnost, pravičnost, prijateljstvo, smisel za skupnost, pravičnost, sprava. Sloni nobenega člana svoje črede ne pustijo na cedilu. Kiti glavači tvegajo svoje lastno življenje, da pripadnike svoje skupnosti branijo pred napadi morskih psov in ork. Vodomci v svojo skupino sprejmejo druge vodomce, s katerimi niso v sorodu, ti se odpovejo razmnoževanju in namesto tega pomagajo pri vzgoji mladičkov. Kopitarji tako v divjini kot tudi na pašnikih vse počnejo skupaj. Ovce se z licem privijejo k licu prijateljice, ki potrebuje tolažbo, ker je pri prerivanju potegnila krajši konec. Določene vrste papagajev, orlov, kavk, vranov, labodov, golobov in gosi, pa tudi lisice in druge živali vse svoje življenje preživijo z enim sopotnikom in si pomagajo pri vzgoji mladičev.

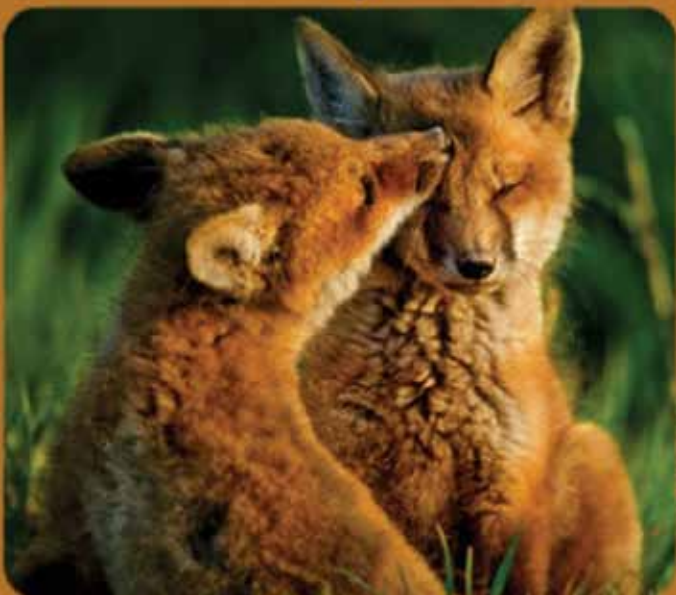
Toda od kod izvira moralno vedenje živali? Prof. Frans de Waal je prepričan: morala izvira odznotraj. »Morala je naravna in ima čustveno osnovo, ni le stvar razuma ... Ko vidimo, da nekdo trpi, se nam aktivirajo isti predeli možganov, kot da bi sami občutili bolečino. Z moralnimi dilemami se aktivirajo predeli možganov, ki so starejši od naše vrste.«

Znanstveniki so dandanes vse bolj pozorni na »človeške« oblike vedenja pri živalih, kot so vživljanje, sočutje, pripravljenost pomagati, nesebičnost, požrtvovalnost, pravičnost, prijateljstvo, smisel za skupnost, pravičnost, sprava.

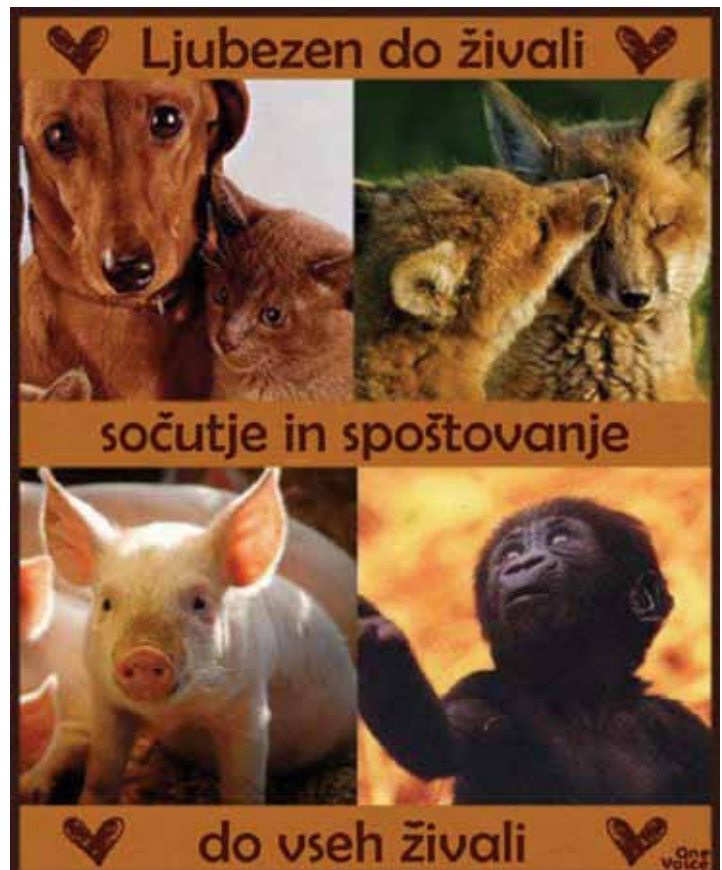
Kretnje živali in njihovi izrazi na obrazu pogosto spominjajo na našo gestiko in mimiko.

Vir: Freiheit für Tiere 2/2011, prevod: Urša Vidic

Vse, kar diha je dragoceno.

**Iskra življenja ne sveti
slabotneje samo zato,
ker jo prekrivata dlaka ali perje.**

Adijo meso: živimo zdravo in pustimo živalim živeti

Zastrupitev krvi: na 3. mestu vzrokov smrti, prehrana je glavni razlog zanjo

Neka študija je pokazala, da zaradi sepse umre skoraj toliko ljudi kot zaradi srčnega infarkta in s tem je v Nemčiji tretji najpogostejši vzrok smrti.

Nezdrave prehranske navade so verjetno poglavitni razlog za to, da se zastrupitev krvi tako pogosto konča s smrtjo. Nedavno je bilo dokazano, da mastna hrana v zahodnjaški prehrani ali »western diet« lahko pripelje do tega, da imunske reakcije iztirijo. Odločilen dejavnik pri tem je prehranjevanje z veliko maščobe, nasičenimi maščobnimi kislinami in holesterolom. Nasičene maščobne kisline najdemo v živilih živalskega izvora, kot so meso, jajca in mlečni proizvodi. Te živalske maščobne kisline povzročajo visoko raven holesterola v krvi.

Vir: www.fleisch-macht-krank.de – focus.de. 19. 10. 2010: Fettes Essen verschärft Sepsis

Okoljevarstveniki zahtevajo fotografije mučenja živali na embalaži

Zaradi škandala z dioksinom združenje Bund Naturschutz zahteva, naj bodo pogoji pri masovni množični živinoreji prikazani na embalaži mesa.

»Vse preveč živali je natlačenih na najmanjšem možnem prostoru v vse večjih hlevih in te živali s svojim trpljenjem plačujejo za to, da se proizvajalci mesa ženejo za dobičkom in je politika odpovedala,« je dejal predsednik združenja Bund Naturschutz Hubert Weiger (PM BUND, 11. 1. 2011). Zahteval je, naj bodo pogoji reje živali prikazani na embalaži živil. Kdor bo imel neposredno pred očmi, kako se živali muči in predeluje, bo najverjetneje spremenil svoje nakupovalno vedenje. (FOCUS online, 11. 1. 2011)

Revija Freiheit für Tiere poleg tega zahteva, naj bodo – tako kot pri cigaretah – na embalaži navedena jasna opozorila glede bolezni, ki jih povzroča uživanje mesa: »Uživanje mesa spodbuja srčni infarkt, arteriosklerozo, raka, putiko, osteoporozo, motnje presnove, alergije, vnetja in bolečine.«

Salmonele v mesu: polovica jih je odpornih

Proti običajnim antibiotikom je odpornih 48 odstotkov salmonel v koristnih domačih živalih in mesu. Poleg tega narašča delež sevov, ki so odporni celo proti antibiotikom za nujne primere. Salmonele so eden izmed najpogostejših povzročiteljev okužb z živili pri človeku. Toda krepki se tudi odpornost drugih nevarnih povzročiteljev, kot sta bakteriji Escherichia coli in Campylobacter.

Nemški zvezni inštitut za ocene tveganja je objavil dve poročili o stanju rezistentnosti različnih skupin bakterij. »Rezistentnost povzročiteljev bolezni v živalih in živilih je zelo resen problem za zdravstveno varstvo potrošnikov,« meni inštitut za ocene tveganja. »Okužbe z rezistentnimi

povzročitelji lahko pri človeku podaljšajo in otežijo potek bolezni. Zaradi njih je lahko potrebno tudi zdravljenje v bolnišnici in v določenih primerih so lahko tudi življenjsko nevarne.«

Vir: Bundesinstitut für Risikobewertung, 13. 12. 2010

V Nemčiji nekateri zahtevajo, naj bodo pogoji reje živali prikazani na embalaži živil.

Nasvet za branje: Kdor žre živalska trupla

Mnogi Nemci redno jedo kuhane in pečene dele trupel. Po njihovem naročilu klavci ubijajo živali in mrhovino režejo na kose.

Proces razkrajanja se začne. Dodajo se začimbe in ojačevalci okusa. V supermarketu kupec lahko najde živalska trupla pod oznako »meso« v hladilnikih: iz mišic nastane »zrezek«, zmečkani in začinjeni ostanki trupel se prodajajo pod oznako »klobasa«.

Vse manj ljudi svoj zrezek ali klobaso dejansko povezuje z živimi bitji, ki tako kot človek občutijo žalost, veselje, trpljenje in bolečino. Ali smo pravzaprav obsojeni na to, da smo požeruhi živalskih trupel – ali je mogoče živeti tudi drugače?

Priporočamo vam knjigo z naslovom Der Tierleichenfresser, ki jo lahko naročite z obrazcem na 63. strani revije Freiheit für Tiere.

Vir: Freiheit für Tiere 2/2011, prevod: Urša Vidic

SOŽITJE ČLOVEKA IN ŽIVALI

Prehranjevalna piramida za vegane

Ali ste vedeli, da Nemško združenje za prehrano (DGE) vegetarijanski način prehranjevanja danes že priporoča kot dolgoročno ustrezen? Vodilna strokovnjaka za prehrano prof. dr. Claus Leitzmann in dr. Markus Keller sta za svojo novo knjigo *Vegetarische Ernährung* sestavila znanstveno utemeljeno »vegetarijansko prehranjevalno piramido«. Organizacija za pravice živali PETA iz Nemčije je iz te osnove izpeljala prehranjevalno piramido za vegane. Upodobil pa jo je Kai Klimiont.

PRAVILNA RAZLAGA PIRAMIDE:

Osnova: Dno piramide (z napitki) naj bi spomnilo na to, da običajen vnos vode po priporočilu znaša približno 2,5 l na dan. Priporočajo se nizkokalorične pijače, kot so navadna voda, mineralna voda, čaj. V priporočeno količino zaužite vode je treba šteti tudi tisto vodo, ki se v telo dovaja s hrano, zato je pri uživanju večjih količin sadja in zelenjave količina popite vode lahko občutno manjša.

Raven 1: Kar se tiče samih živil, tvorijo osnovo zelenjava in sadje, in sicer v takem vrstnem redu, kot je v piramidi izraženo z različno velikimi površinami.

Raven 2: Na tej ravni, z znatno manjšimi količinami, se nahajajo škrobnati izdelki, kot so polnozrnatni pekarski proizvodi, drugi žitni proizvodi, krompir itd. V starejših piramidah so ta živila tvorila osnovo. Zaradi pogostejšega pojava visokega glikemičnega indeksa in nevarnosti za diabetes tipa 2 pri uživanju prevelikih količin enostavnih škrobov, je bila ta raven zamenjana z ravni zelenjave in sadja.

Opozorilo: Raven z mlečnimi proizvodi in jajci kot tudi raven z mesom, klobasami in ribami seveda pri veganski piramidi odpadeta. Zaradi tega je piramida nižja, zaradi nadomestka z drugimi živali širša in zato bolj

topokotna od »konvencionalnih« piramid.

Raven 3: Raven beljakovinskih živil vključuje stročnice, predvsem proizvode iz soje, pa tudi oreške. Na tem mestu je z vitaminom B12 opozorjeno na morebitno pomanjkljivo preskrbo s tem vitaminom pri veganih. Ker so navadno prav sojini proizvodi obogateni z vitaminom B12, je namig umeščen na tej ravni.

Raven 4: Tu so živila, ki naj bi jih uživali varčno: olja, maščobe in sol. Slednja naj ne bi bila jodirana le za vegane, saj je nezadostna preskrba z jodom vsesplošen problem (v Nemčiji).

Raven 5: Zadnja raven zapoveduje, da zelo varčno uživamo – če sploh – prigrizke, sladkarije in alkohol.

Ozadje piramide: Piramida je postavljena v pokrajino, kjer je oseba v živahni hoji (hitra hoja je trening vzdržljivosti, ki v primerjavi s tekom manj vpliva na sklepe). To naj bi izražalo povezavo priporočil za prehrano in za gibanje. Upoštevanje priporočila, da se na dnevni svetlobi vsak dan gibamo približno 30 minut, poleg pozitivnega vpliva na telesno težo, telesno sestavo, vrednosti maščob v krvi in kardiovaskularna tveganja zagotavlja še preskrbo z vitaminom D. Pri upoštevanju tega dodatka vitamina D ni potreben. Pri ljudeh, ki imajo izrazito zmanjšane možnosti dostopa do dnevne svetlobe, je eksplicitno potrebno paziti na vnos vitamina D. Veliko cvetja na sliki ima prav tako svoj pomen. Področje sekundarnih rastlinskih snovi in antioksidantov danes intenzivno raziskujejo. Uradnih priporočil glede tega, ki bi bila vključena v piramido živil, za zdaj še ni. Posebno bogate s temi snovmi so divje zeli, kot so na primer koprive, regrat, čemaž, plahtica idr. Njihova upodobitev na sliki naj bi na to vsaj spomnila. Piramida v naravi pa nenazadnje nakazuje na tesno povezanost med prehrano in okoljem. Vegansko prehranjevanje je daleč najprijaznejše do okolja.

Vir: Freiheit für Tiere 2/2011, prevod Greta Mikuž Fegic

Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice

Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva

Tel.: 03/5763-303, GSM: 051 655 577, internet: www.osvoboditev-zivali.org

Transakcijski račun: 02011-0253228311, email: info@osvoboditev-zivali.org

Pristopna izjava

Ime in priimek: .....

Datum rojstva: ..... Telefon: .....

Naslov (ulica, kraj, pošta): .....

E-mail naslov: .....

Izobrazba:.....Poklic: .....

Dodatna znanja: .....

(prosimo, pišite čitljivo)

Izjavljam, da želim postati član/članica *Društva za osvoboditev živali in njihove pravice* ter da sem seznanjen/seznanjena s statutom društva in da ga bom spoštoval/spoštovala.

Opomba:

- za mladoletnike, mlajše od 15 let, morajo pristopno izjavo podpisati tudi starši (zakoniti zastopnik)
- članarina za leto 2011 za zaposlene je 25 €,
- članarina za leto 2011 za dijake, študente, upokojene in brezposelne je 15 €,
- članarina za leto 2011 za mlajše od 15 let je 8 €.

(Prosimo, da glede članarine obkrožite tisto alinejo, v katero spadate.)

S podpisom te izjave dovoljujem obdelavo svojih osebnih podatkov za namene informiranja o delu društva (vabila, akcije, informativno gradivo in drugo).

Datum: .....

Podpis: .....

- Prosim, da
- me obveščate o akcijah, ker želim pri njih sodelovati
  - želim, da me informirate o akcijah društva in pomembnejšem dogajanju, vendar ne želim aktivno sodelovati
  - ne želim, da me sproti obveščate o aktualnih dogajanjih, vendar društvo in njegovo dejavnost podpiram

Moji predlogi: .....

Sporočila želim dobivati po elektronski pošti

DA NE

Izpolnjeno pristopno izjavo pošljite po pošti na zgoraj naveden naslov.

Reportaža: Dan odprtih vrat na kmetiji Valpatič

Prvo septembrsko nedeljo je kmetija Valpatič pripravila tradicionalni Dan odprtih vrat, ki se ga je udeležilo kar nekaj sto obiskovalcev iz vseh koncev Slovenije, prišli so tudi gostje s Hrvaške in Srbije. Ob prijetnem druženju in dobri veganski hrani je gospodar kmetije Stanko Valpatič predstavil delo in cilje kmetije, kjer se trudijo

živeti po načelih miroljubnega kmetijstva (več na: www.miroljubno-kmetijstvo-v-razvoju.org), kakor tudi nekatere ostale pomembne projekte, ki so povezani z njihovimi cilji in tematiko zaščite živali, narave ter tako posredno tudi ljudi.

Zelo veliko ljudi je zanimalo kaj je to miroljubno kmetijstvo in kako je možno pridelati hrano brez kemije in gnojnice.

Ajdova kaša in zelenjavni golaž sta bila delveganske ponudbe.

Na kmetiji je tudi sedež Društva za osvoboditev živali in njihove pravice. Živali na kmetiji bodo živele do naravne smrti.

Obiskovalci so prišli tudi s Hrvaške in Srbije . (foto Žiga Ostaševski)

Kmetijo je obiskal tudi znan igralec Boris Cavazza (na fotografiji levo), ki je postal vegetarijanec.

Kmetija Valpatič je znana tudi po zeliščih (rukola, peteršilj, drobnjak, čemaž, bazilika), ki jih polnijo v olivnem olju.

Foto: Aleš Sotelšek

Ko zdravniki spoznajo veliko zmoto

Namen tega prispevka je, da vam predstavim vsebino odličnega videa ameriškega strokovnjaka za zdravo prehrano, ki v prvem od dveh videov predstavlja poglede štirih zdravnikov, ki so za razliko od velike večine drugih zdravnikov, spoznali usodno zmoto glede standardnega ameriškega, boljše povedano zahodnega načina prehranjevanja in na ta način rešili sebe in številne svoje paciente.

Ker sta videa podnaslovljena v srbohrvaškem jeziku, bom podal nekaj najbolj pomembnih dejstev v slovenščini, sami pa si boste lahko ogledali originale na povezavi: <http://vimeo.com/17326209>

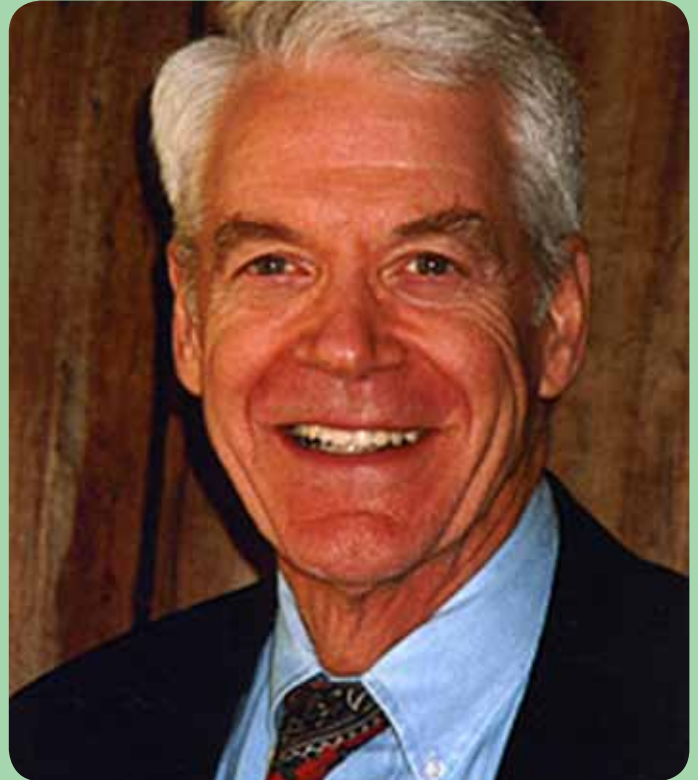
Zdravniki so se pozdravili z vegansko prehrano

Avtor, ki je tudi sam živel tako pogubno, na začetku ugotavlja, da nepravilna prehrana ubije vsako leto dva od treh prebivalcev ZDA (podobno je v vsem zahodnem svetu, vključno s Slovenijo). Problem je v tem, da ogromna večina ljudi v tem svetu smatra, da je zdrava tista vrsta hrane, ki jo propagirajo zdravstvene in druge prehranske ustanove, kar ima za posledico izreden porast vseh smrtonosnih bolezni kot sta rak in bolezni srca in ožilja, katerih posledica sta srčni infarkt in ostale civilizacijske bolezni današnjega dne. O teh zgrešenih pogledih večine človeštva najprej spregovori zdravnik **Joseph Crowe**, kirurg na kliniki v Clevelandu, ki je doživel srčni infarkt v svojem 44. letu življenja. Popolnoma se je ozdravil ravno zaradi tega, ker ni sledil uradnim zdravstvenim nasvetom. Njegov kolega **dr. Caldwell B. Esselstyn**, vodilni ameriški strokovnjak za srčno žilne bolezni mu je svetoval, naj namesto nevarne operacije preide na rastlinsko prehrano, s katero se je popolnoma ozdravil brez vsakih zdravil. Poglej povezavo: <http://www.heartattackproof.com/about.htm>

Drugi, ki je o tem spregovoril je **dr. Neal Pinckney**, psiholog, ki se je ravno tako hranil s standardno prehrano, vse dokler se njegovo ožilje ni tako zamašilo, da bi moral pod nujno na operacijo, s katero bi mu naredili bypass oziroma obvod srčnih žil. Odbil je nasvete kar štirih zdravnikov in se popolnoma ozdravil z rastlinsko prehrano. Poglej na povezavo: <http://heart.kumu.org/hhbio.html>

Naslednja je zdravnica **dr. Ruth Heidrich**, maratonka, ki se je prehranjevala celo mnogo bolje, kot so uradna priporočila, pa je vseeno dobila raka na dojki, ko je bila stara 40 let. Tudi ona ni upoštevala nasvete njenih petih kolegov, zdravnikov in se enako ozdravila s rastlinsko prehrano. Poglej tudi video: <http://www.youtube.com/watch?v=INC1zjAdf-g>. Avtor ugotavlja, da se je samo v sto zadnjih letih prehrana popolnoma spremenila, tako, da se je potrošnja mesa v dvajsetem stoletju enormno povečala, kot tudi druga mastna hrana – čips in drugo, medtem, ko se je poraba zelenjave zelo zmanjšala.

Posledice takega pogubnega ravnanja so očitne, saj statistika kaže, da ima že večina šoloobveznih otrok znake srčnih bolezni. Tudi več kot 85 % odraslih ima težave z otrdelim ožiljem, od tega bo več kot polovica

dr. Caldwell B. Esselstyn, vodilni ameriški strokovnjak za srčno žilne bolezni, se je pozdravil z vegansko prehrano.

prebivalstva umrlo prezgodaj, več kot 40 % prebivalstva pa bo dobila eno od oblik raka, najpogosteje na prebavilih. Navaja kar cel seznam bolezni, ki izvirajo iz takega načina prehranjevanja. Avtor opozarja na dejstvo, da je bila v zgodovini človeškega rodu največja zdravstvena katastrofa prehod z rastlinske na mesno prehrano, še posebej kuhano ali pečeno.

Nadalje avtor navaja strahotno statistiko smrtonosnosti holesterola, kot bistvenega elementa mesne prehrane. Nesporno je ugotovljeno, da je holesterol v prehrani ubil več ljudi, kot vse vojne v 20. stoletju, vse naravne nesreče, vse avtomobilske nesreče skupaj. Še ena misel je potrebna razmisleka in sicer, da se živali maščujejo človeku tako, da ostane del njih v človeškem telesu in se tako iz groba maščujejo za zločine nad njimi.

Ker je en video daljši od ene ure, vam priporočam, da si ga ogledate sami, saj je nemogoče tako kvalitetno materijo posredovati v boljši obliki kot je tam prikazana.

Rajko Stropnik, vir: glasilo Preporod, številka 75

Svet, poln sočutja, se začne pri tebi!

Zgodba o Henneju, Lisbeth in Simone: Strel na domačo ljubljenko pri nedeljskem sprehodu

Lovec je ustrelil pritlikavega prašiča

Pritlikavi prašič Henne in vietnamska pujska Lisbeth sta hodila »poleg« kot psa. Ko je usodni strel zadel Henneja, je bila Simone od nje oddaljena samo pet metrov.

Simone H. iz Steinfelda na nemškem Frankovskem je vzredila dve svinji, göttingenskega pritlikavega prašiča Henneja in vietnamsko pujsko Lisbeth. Oba sta živela pri njej kot domači živali: imela sta sicer ogrado na vrtu, vendar pa sta rada poležavala tudi v dnevni sobi na kavču in Simone se je redno sprehajala z njima. 12. septembra 2010 sta bila Simone in njen fant na nedeljskem sprehodu s Henne in Lisbeth. Tedaj je padel strel. Lovec je ustrelil Henneja – pri belem dnevu, okrog 16.15! Lovec je streljal z oddaljenosti 80-ih metrov, čeprav sta Simone H. in njen fant stala le pet metrov stran od obeh živali in so bili v bližini tudi drugi sprehajalci.

Henne je še živel in njegova prijateljca sta ga takoj odpeljala na veterinarsko kliniko v Würzburgu – toda pritlikavega prašiča ni bilo več mogoče rešiti. Lovec se je opravičil, da je mislil, da je Henne divji prašič.

»Streljal je na nemočne živali in pri tem ogrožal tudi ljudi ...«

Vest o tem dogodku se je razširila po vsej okolici in tudi v tisku. V pismih bralcev so ljudje izrazili svojo kritiko, razumevanje za žalovanje ob izgubi ljubljene živali, opozarjali pa so tudi na življenjsko nevarnost za ljudi. »Žalostno in sramotno je, da tako vneti lovci pohajajo po naših gozdovih in poljih ... Očitno streljajo na vse, kar se premika, celo če sploh ne morejo točno videti, za kaj gre! ... Opravičilo ne more nadomestiti nesmiselno ubite živali in s tem se tudi ne zmanjša nevarnost, v kateri je bila ona sama in tudi drugi sprehajalci,« se je glasilo pismo bralke v časopisu Main Echo 30. 9. 2010.

Neka druga bralka se je 29. 9. 2010 spraševala: »Ali je človek s tako očitnimi pomanjkljivostmi res upravičen do nošenja orožja? To bi se moralo vprašati državno tožilstvo. To, da je iz zasede streljal na nemočne živali in pri tem ogrožal tudi ljudi, priča o tem, da ima slabo razvito človeško in moralno vedenje.«

Žalovanje za domačo živaljo - ko je bil Henne mrtev, Lisbeth ni več hotela jesti

Simone H. si je sprva želela psa. Toda v stanovanju, v katerem je prej živela, psi niso bili dovoljeni – zaradi preglasnega laježa. Zato si je zaželela pritlikavega prašiča: Henneja. Toda Henne je dočakal šele peto leto starosti – nato ga je lovec ustrelil. Hudo ranjenega prašička na veterinarski kliniki niso mogli več rešiti. Zaradi izgube ljubljene živali ni žalovala samo Simone – tudi Lisbeth, Hennejevo partnerko, je preplavila žalost. Zavračala je celo hrano in je samo še apatično ležala na kavču. Kaj storiti? Na srečo je Simone lahko našla nov dom za Lisbeth na kmetiji milosti, ki se imenuje Domovina za živali. Tam zdaj Lisbeth živi skupaj z drugimi prašiči in Simone jo redno obiskuje.

Henne in Lisbeth sta bila znana in priljubljena, ne samo v vasi, ampak po vsej okolici. Celo lokalni časopis je na celi strani s fotografijami poročal o Simoninih nenavadnih domačih živalih, ki sta hodili na sprehod kot psa.

Za revijo Svoboda za živali nam je Simone povedala celotno zgodbo o Henneju in Lisbeth:

Darilo za 25. rojstni dan

»Henneja sem dobila za darilo za 25. rojstni dan – kot sem si ga tudi želela. Ko je bil star osem tednov, smo ga šli iskat v bližino Göttingena, tam so nam ga predali v kovinski kletki in odpeljali smo ga domov. Pred tem sem že pripravila ogrado zanj. Henne je bil še zelo majhen in ograda je bila nekoliko prevelika, tako da se je lahko zmuznil skozi luknje v ograji in že takoj prvi dan je ušel. Pet nas ga je poskušalo spet ujeti. Bil je še zelo plašen.

Simone je tri tedne preživela v ogradi, da je pridobila Hennejevo zaupanje

Potem sem bila tri tedne skupaj z njim v ogradi, stanovala sem z njim, včasih sem celo spala pri njem v hišici – ta je bila precej velika – dokler mi ni začel zaupati. To je šlo počasi in trajalo je dolgo, toda potem je bil pravzaprav ves čas pri meni. Ali je bil pri meni v stanovanju ali pa sem bila jaz z njim v ogradi. Vsak dan sva šla večkrat skupaj na sprehod. To je bila prav posebna povezanost. Bil je pač moj dojenček; tudi takrat, ko je tehtal 110 kg, je bil še vedno moj dojenček – in ves čas je bil ob meni.

Henne dobi partnerko: vietnamsko pujsko Lisbeth

Potem sem srečala svojega fanta, na kar se je Henne odzval zelo ljubosumno. Zato sem pomislila, da bi tudi on moral imeti partnerko; in to je bila Lisbeth, ki smo jo prav tako dobili, ko je bila še čisto majhna – Henne je bil takrat star približno eno leto. Najprej sem ju nastanila v ločeni ogradi, toda Lisbeth je kmalu našla luknjico, skozi katero se je zmuznila do Henneja. Potem je bilo vse zelo v redu, skupaj sta ležala v svoji hišici, zelo hitro sta se spoprijateljila. Lisbeth je bila osredotočena na Henneja, sploh ne name. Zraven je hodila na sprehod, vendar tako, da je ves čas tekala za Hennejem. Tudi poslušala me ni tako kot on. Henne je bil zelo navezan name, ubogal je vse ukaze kot »Sedi!« in »Poleg!«, kot pes je hodil ob meni.

»Zaradi lovcev sem bila vedno pozorna na to, da v mraku nismo hodili v bližini gozda«

Vsak dan smo hodili na sprehod. Ker je bil Henne črn in za pritlikavo pasmo kar precej velik, sem bila zaradi lovcev vedno pozorna na to, da v mraku nismo hodili v bližini gozda ali mimo visokega koruznega polja in da je bil Henne vedno opasan s svojimi modrimi trakovi – to je bila oprema za psa, ki jo je naš čevljar posebej priredil njegovi velikosti, tako da je vsak zares videl, da ne gre za divjega prašiča.

Henne in Lisbeth sta bila znana, ne samo v vasi, ampak po vsej okolici, ker je tudi časopis že enkrat s fotografijami na celi strani poročal o Henneju, kmalu potem, ko sem ga dobila. Bil je torej znan.

Strel v sončnem nedeljskem popoldnevu: sprehajalci in konjska kočija na poti

Na dan, ko je bil Henne ustreljen, so bili v bližini sprehajalci, otroci na svojih kolesih in kočija s konjsko vprego. Bil je sončno nedeljsko popoldne. Lovec ob tem času sploh ne bi smel streljati, že samo zato ne, da ne bi ogrožal ljudi.

Henne in Lisbeth sta nekoliko brskala po izpraznjenem polju, razgled je bil prost. S fantom sva stala največ pet metrov stran, ko je lovec

ustrelil Henneja. Po strelu sem seveda takoj stekla do njega in moj fant je tekel do lovca. Ta nama je posodil svoj mobilni telefon, da sem poklicala veterinarsko kliniko. Fant se je z družino, ki je imela kočijo, odpeljal do avta in ga pripeljal do Henneja, da sva ga lahko naložila vanj. Takrat so prišli še otroci s kolesi.

Na veterinarski kliniki mu niso več mogli pomagati

Henne je še sam stopil v avto. Potem sva se s hudo ranjenim Hennejem odpeljala v Würzburg – vožnja je trajala tri četrt ure. Najprej nisva vedela, kje je veterinarska klinika. Ko smo končno prispeli tja, je Henne celo sam izstopil iz avtomobila in hodil do prakse. Upala sem še, da morda vendarle ni tako hudo in da bo preživel. Toda veterinar ga je pregledal in rekel, da ne more reči, ali mu še lahko pomaga. V noči je potem umrl. Henne je živel samo pet let – pred sabo bi imel lahko še 15 let življenja.

»Lovec je rekel, da naju ni videl – pri čemer sva stala le pet metrov stran.«

Lovec je kasneje rekel, da naju ni videl in da Henne ni nosil svojega pasu, vendar ga je. Nikoli ga nisem spustila iz ograde brez tega pasu. Lisbeth pa je prav tako stala zraven njega in ona ni ravno videti kot divji prašič. Tudi Henne mu ni bil podoben. Bil je sicer temen, toda manjši in predvsem precej debelejši. Od lovca bi že pričakovala, da bo to znal razlikovati. Lovec se je oglašil čez dva dni in se bolj ali manj opravičil, mislim, da zato, ker so ga ljudje prisilili v to. Povedal je, da je njegov pes izgubil življenje na isti način. Potem ko je v časopisu izšel članek o Hennejevi smrti, je ukrepala policija in lovca izprašala. Pri meni pa se nihče ni oglašil, tudi po dveh tednih ne.

Simone lovca prijavi policiji – policist je tudi lovec

Potem sem sama šla na policijo in sem vložila prijavo. Policist je prav tako lovec. Nato sem poklicala priče, družino, ki je bila na izletu s kočijo. Toda do danes jih še nihče ni prosil za izjavo. Moj fant ni smel podati izjave, ker naj bi bil pristranski – pri čemer je tudi on priča, saj je bil tam. Zato sem najela odvetnika.

Januarja 2011 je prišlo do sodne obravnave. Izkazalo se je, da mora lovec prevzeti 60 % stroškov. O tem, če bo izgubil lovno dovoljenje, pa bo odločal nek drug urad.

Pravzaprav sploh nisem hotela, da bi se to tako dolgo časa vleкло, ker me vedno znova spominja na Hennejevo smrt in me obremenjuje. Toda sčasoma sem ugotovila, da bi morala prijavo vložiti že mnogo prej. Najprej sem si mislila, da se mi zaradi tega moj Henne še ne bo vrnil. Toda zdaj sem prepričana, da sem odgovorna tudi do drugih ljudi, ki se sprehajajo s svojimi živalmi. S fantom sva oba stala zraven, razdalje je bilo največ pet metrov. Če bi torej pri strelu nekoliko zgrešil ... Pa tudi drugi ljudje so bili tam, tudi oni so bili načeloma ogroženi.

Žalovanje za Hennejem

Ko Henneja ni bilo več, Lisbeth ni več jedla. Vzela sem jo k sebi v stanovanje in tam je po cele dneve samo ležala na kavču in tudi ni pustila, da se jo boža. Bila je zares popolnoma pobita. Lisbeth je bila precej bolj navezana na Henneja kot name. On je bil njena referenčna oseba, od osmega tedna starosti naprej.

Čez nekaj dni je spet dopustila božanje, toda bila je vidno prizadeta. Vzela sem dopust in sem bila cel dan ob njej. Ampak ko sem šla spet nazaj v službo, bi jo morala pustiti samo. Po izgubi Henneja nisem hotela novega prašiča, tako dolgo sem bila navezana nanj, Lisbeth pa ni mogla ostati sama, to ne bi bilo dobro.

Lisbeth ni mogla ostati sama – kako naprej?

Veselo snidenje na kmetiji Gnadenhof. Lisbeth priteče do Simone in vidno uživa v njenem božanju.

Na veterinarski kliniki v Würzburgu so mi svetovali, naj se obrnem na kmetijo milosti, ki se imenuje Domovina za živali, in tam povprašam, če bi sprejeli Lisbeth med svoje prašiče, da ne bo več tako sama.

Na srečo so imeli dovolj prostora zanjo. Zdaj tam na kmetiji živi skupaj z drugimi vietnamskimi prašiči in sčasoma se je kar dobro ujela. Na začetku se je nekoliko spopadala z Victorio, ki je bila do tedaj šefica vietnamskih prašičev. Zdaj pa sta svoje odnose uredili. Obiskujem jo enkrat na teden in takrat priteče do mene. Včasih do mene pridejo tudi drugi prašiči in hočejo, da jih božam, in takrat Lisbeth postane celo ljubosumna. Zares dobro se je vživela.

»Tukaj je lušno živeti!« Lisbeth se je dobro vživela z drugimi prašiči in zase celo zahteva vodilno vlogo.

»Najprej moram vse to predelati ...«

Doma imam še svoje štiri mačke. Razmišljam o tem, da bi se vendarle odločila za psa – medtem sem se namreč že preselila. Ampak zaenkrat še ne. Morda kdaj kasneje, najprej moram vse to predelati.

Henne je bil vedno ob meni, to je bila neka posebna povezanost, prav zato, ker sem v prvih treh tednih živela z njim v ogradi. Henne je vsakič opazil, kadar z mano kaj ni bilo v redu; če sem bila žalostna, me je vedno tolažil. Dajal mi je poljubčke in noskala sva se – z Lisbeth ni bilo tako. Henne se je takoj ulegel na tla, da sem ga čohala ... Vse to zdaj pogrešam.

Vir: Freiheit für Tiere 2/2011, prevod: Urša Vidic

Študije potrjujejo ribjo inteligenco

Inteligenco rib lahko primerjamo z inteligenco sesalcev in ptičev. Študije so pokazale, da so se ribe sposobne učiti od drugih predstavnikov vrste in naučeno prenašati na naslednje generacije ter tako ustvarjati tradicijo. Nekatere vrste rib uporabljajo celo orodja.

Ribe so nam bolj tuje kot ostale živali, saj živijo pod vodo, njihovega zvočnega sporazumevanja pa ne moremo slišati. Nekateri celo menijo, da so ribe neumne, ne poznajo čustev in ne morejo občutiti bolečine. Znanstveniki pa so dokazali, da se ribe med sabo pogovarjajo z zvoki nizkih frekvenc, ki jih ljudje lahko zaznamo le s posebnimi inštrumenti. Prav tako je dokazano, da ribe občutijo bolečino enako kot druge živali. Ribe imajo dolgoročni spomin, ki jim omogoča dojetanje zapletenih socialnih odnosov. Po spominu se lahko primerjajo z drugimi vretenčarji. Omogoča jim izdelavo kognitivnih zemljevidov, ki jih vodijo skozi vodo. Pri tem se opirajo na polarizacijo svetlobe, zvoke, vonje in optično prepoznavne značilnosti dna.

„Umske sposobnosti rib so izrazito podcenjene,“ pravi profesor Jens Krause, vodja oddelka za biologijo in ekologijo rib na Inštitutu za ekologijo vodovij Leibniz v Berlinu. Raziskovalec rib je prepričan, da imajo ribe karakter: med ribami najdemo povsem različne tipe. Nekatere se počutijo dobro le v jati, nekatere občasno rade zaplavajo po svoje.

Dokazano je, da ribe občutijo bolečino enako kot druge živali.

Vir: Freiheit für Tiere, 2/2011, prevod: mag. Martin Vrečko

Je že čas, da se znebite škodljivih prehranskih navad?

Prenehajte!

Postanite vegan!

EVOLVE! Campaigns

Prehranjevanje z mesom ne škoduje le vašemu zdravju, temveč tudi izžrpava naravne vire, stopnjuje lakoto v nerazvitih deželah, uničuje naravo, povzroča neizmerno trpljenje in vsako leto zakrivi smrt 60 milijard živali.

ČE JEŠ MESO,

prosim, ne govori da si: 'ljubitelj živali', 'okoljevarstvenik', 'poduhovljen', 'miren in sočuten'. Vse to si resnično lahko samo, če postaneš

VEGAN.

www.evolvecampaigns.org.uk

Srečanje mladih na kmetiji Valpatič

Prvič v Sloveniji smo organizirali srečanje mladih na miroljubni kmetiji Valpatič, ki se nahaja na Ostrožnem pri Ponikvi. Na kmetiji sta sedeža Društva za osvoboditev živali in njihove pravice ter Združenja za razvoj miroljubnega kmetijstva.

Ker pomoč živalim, ljudem in naravi ne pozna meja, so se nam poleg Slovencev pridružili tudi Hrvatje, česar smo bili vsi zelo veseli. Srečanje se je začelo 17. 9. 2011 dopoldne. Najprej smo se pograbili seno, fižolove stroke ločili od stebel ter pobrali hokaido buče iz njive. Seveda ni manjkalo počitka in zabave, tako smo si zvečer pripravili veganski žar in druženje. Naslednji dan smo si po zajtrku ogledali reportažo o Deželi miru in že smo bili pripravljene na gradnjo prav posebne hišice za divje živali. V bližnjem gozdu smo iz suhih vej postavili hišico za divje živali; v njej bodo živali našle zavetje v slabem vremenu. Oba dneva smo zelo uživali pri delu, ki smo ga z združenimi močmi zlahka opravili, poleg tega pa smo delali nekaj dobrega za divje živali, naravo in ljudi.

Vtisi s srečanja mladih:

Marko: Nedelja je in skupaj z Lukom in Morenom ravno potujemo nazaj proti Reki po odličnem vikendu na kmetiji Valpatič. Za nami sta dva zelo zanimiva dneva v naravi in na kmetiji, tako nam je lepo, da imamo občutek, kot da smo bili teden dni. V soboto smo si ogledali posestvo z živalmi in razno zelenjavo, trgali smo fižol s stebel (za skladiščenje), grabili pokošeno travo, pobirali hokaido bučke in jih kasneje v odlični družbi pekli na žaru skupaj z domačim sejtanom, paprikami, čebulo in drugim. Stanko in Karmen sta nam nudila izrazito gostoljubje, namestitve je bila odlična, pokazala sta veliko potrpljenja za naša nešteta vprašanja.

V nedeljo smo si mladi, bilo nas je deset, po domačem svežem zajtrku pogledali reportažo o Deželi miru in polni navdih odšli v

bližnji gozd graditi iglu iz suhih vej za divje živali. Po niti uri in pol je bilo presenetljivo videti, kako veliko zaklonišče lahko naredi 20 rok. Upamo, da se bodo v igluju srne, divje svinje, zajci in druge živali dobro

Mladi iz Slovenije in Hrvaške so iz suhih vej zgradili iglu za divje živali.

počutile, vsaj tako dobro, kot smo se počutili mi, ko smo ga gradili. Po okusnem in maksimalno naravnem kosilu smo se odpravili še na kratek šoping v trgovinico na kmetiji ter se poslovili in zahvalili za fenomenalen vikend.

Alja: Čudovito je bilo, da smo lahko mladi iz Slovenije in Hrvaške skupaj preživeli dva sončna dneva na kmetiji. Najbolj mi je bilo vseč, da smo spoznali toliko različnih del in v dobri družbi je bilo vse hitro opravljeno. Pri pobiranju bučk pa nismo vsega pobrali, kot je drugače v navadi na kmetih. Vse manjše bučke smo pustili divjim in poljskim živalim, da se bodo tudi one veselile dobre letine. Za dobro žetev smo se iz srca zahvalili. V slogi je res velika moč. Veselim se že prihodnjih srečanj in skupnih akcij, kjer bomo lahko naredili še kaj dobrega za naravo in živali.

Mateja Dremelj

Nov televizijski program v Sloveniji s tematiko narave, živali, vegetarijanstva, duhovnosti...

www.zdrava-televizija.com

**ZDRAVA
TELEVIZIJA**

TELEVIZIJA
ZDRAVA

MOJA REDNA MESEČNA DONACIJA
DRUŠTVU ZA OSVOBODITEV ŽIVALI IN NJIHOVE PRAVICE
Pooblastilo za direktno obremenitev

Donator (dolžnik):

Ime in priimek: _____

Datum rojstva: _____

Naslov : _____

Poštna številka in kraj.: _____

Telefon in/ali gsm: _____

pooblašča upnika:

DRUŠTVO ZA OSVOBODITEV ŽIVALI IN NJIHOVE PRAVICE
OSTROŽNO PRI PONIKVI 26
3232 PONIKVA

da pod pogoji določenimi s pogodbo, sklenjeno med upnikom in banko, do izrecnega preklica pooblastila, naloge za bremenitev, ki se nanašajo na račun društva, ki se lahko spremeni in je na dan podpisa pooblastila:

TRR društva: **SI56 0201 – 1025 – 3228 – 311**

in referenčno številko: _____
(izpolni društvo)

ali zaporedno številko direktne obremenitve upnika: _____
(izpolni društvo)

kratak opis storitve: plačilo prostovoljnega prispevka (donacije)

predlaga v breme računa številka: SI56 _____
(številka transakcijskega računa – izpolni donator)

obremenitev tega računa za znesek:

3 EUR   4 EUR   5 EUR (obkrožite)   _____ EUR (znesek po lastni izbiri)

Banka naj izvede bremenitev računa na 18. dan v mesecu. Donator je dolžan zagotoviti kritje na svojem računu v skladu z določili banke.

Upnik se je v pogodbi z banko zavezal, da bo dolžnika obvestil o višini njegove obveznosti najmanj osem dni pred datum obremenitve računa.

Vsa nadomestila in stroške za opravljene storitve po tem pooblastilu bo banka zaračunavala v skladu z vsakokrat veljavno Tarifo banke. Imetnik računa banko pooblašča, da za poravnavo teh obveznosti bremeni zgoraj navedeni račun. Trenutno bremeni donatorja strošek 0,15 EUR za eno obremenitev.

Donator s svojim podpisom nepreklicno dovoljujem uporabo in posredovanje mojih podatkov med upnikom in banko vezanih na poslovanje z osebnim računom za potrebe izvajanja poslovanja z direktno bremenitvijo.

Kraj in datum: _____

Podpis donatorja – dolžnika: _____

(Izpolni društvo)

Kraj in datum: _____

Podpis pooblaščene osebe, ki je izvršila
Identifikacijo dolžnika: _____

UGOVOR ALI PREKLIC PLAČILA: Upnik in banka sta sporazumna, da če se dolžnik z vsebino ali višino obremenitve ne strinja, lahko plačilo ugovarja tako, da poda ugovor pri upniku ali pri banki. Upnik prejeti ugovor upošteva tako, da podatke te obremenitve ne posreduje banki oziroma ZC. Če je ugovor določenega plačila posredovan matični banki, najmanj dva delovna dneva pred plačilom, banka v tem primeru ne bo izvršila tega plačila. Banka bo upnika o ugovoru obvestila v elektronski obliki. Ugovor ___se nanaša na točno določeno plačilo obveznosti in ne pomeni preklica oziroma ukinitve pooblastila.

Pooblastilo pošljite na naslov društva, ki bo uredilo vse potrebno za izvajanje direktne obremenitve.

Anonimno pismo osebe, ki pozna prakso lovcev

Že kot mali otrok sem hodil z dvema lovčema na jago in že takrat sem vedel, da je vse to kar počnejo, narobe, ampak takrat je bilo to za vse pravilno, danes je drugače. Tudi od moje punce dedek je lovec in je sam marsikaj povedal, kako se počne in, čeprav je že krepko čez 70 let in že zelo slabo vidi. On se je hvalil o tem kako se strelja mladiče in kako nima smisla iskati mladiča od povožene srne, ker ni trofeje. Nekatere informacije sem tudi dobil od očeta, ki se je družil z lovci.

Gre pa se zato, da lovci streljajo na črno in potem prodajajo meso, ker je to bogat zaslužek. Na primer medvedje meso menda stane pet tisoč evrov. Streljajo seveda najlepše primerke, ker je to najlepša trofeja in meso se najdražje proda. Ker streljajo najlepše primerke, s tem slabijo cel rod živali, ker se geni dobrih in močnih živali ne prenašajo naprej. S tem pa tudi omogočijo sebi več odlova v smislu, pogledajte koliko je bolnih živali, to moramo postreljati.

Streljajo tudi taki, ki niso več sposobni ne streljati, ne slediti žival, ki jo obstrelijo. Nazadnje so obstrelili jelena in je pobegnil. Iskat so ga šli šele naslednji dan z lovskim psom, ki ga je izsledil. Jelen pa je v večini že izkrvavel in je bil že skoraj mrtev. V nekem drugem primeru so obstrelili jelena, ki jim je pobegnil, zato so poslali psa za njim. Seveda je pes kar nekaj časa mrcvaril tega jelena, preden so prišli lovci in ga ustrelili.

Streljajo tudi mamice z mladiči. En lovec je to lepo opisal. Najprej ustreliš mamo in potem mladiča skačeta okrog mame in cvilita. Potem pa počiš še onadva, enega po enega.

Marsikateri lovec tudi tako zelo rad potegne puško ven in ustrelji psa, če je ta le nekaj metrov od hiše, čeprav s tem koga ogroža. Prav tako lovskih psov ne evtanazirajo, ampak ga lovec ustrelji, kar je z zakonom prepovedano. Lovec pa prijavi, da se je pes izgubil, čeprav ni res. Tudi kakšnega psa od kmeta, ko ga kmet ne želi več, za liter ali dva slivovke. Seveda se o tem nič ne ve.

Da ne govorimo o tem, v kakih pogojih živijo nekateri lovski psi. V luknji brez svetlobe na enem kvadratnem metru, seveda se giba samo

takrat, ko gre lovec na jago, to je enkrat do dvakrat tedensko.

To se dogaja po celi Sloveniji in gre za hude kršitve in huda mučenja živali. Vendar tega ljudje ne vedo, tisti, ki pa vedo, pa nič ne ukrenejo, saj so to večinoma družinski člani, ki pa ne bodo prijavljali svojih. Hkrati pa je v lovskih vrstah ogromno policajev, ki seveda sami sebe ne bodo prijavljali.

Nekaj študij je že bilo narejenih v tujini, ki dejansko prikazujejo resnico lovstva. Namreč narava sama poskrbi, da se število divjih živali prilagodi situaciji brez lovcev. Lovci pa načrtno streljajo živali tako, da se jih čim več namnoži, zato, da lahko potem naslednje leto spet streljajo. Študija namreč ugotavlja, da so lovci povsem nepotrebni. Uradni organ pa trdi, da lovcev ne morejo ukiniti, ker so tukaj že 100 let in ker nekatere vrste nimajo naravnih sovražnikov. Ampak študije o tem pa nimajo nobene, se pravi, da govorijo kar na pamet.

Glede na objave zadnje čase v medijih, o lovcih se lahko upravičeno vprašamo, kdo ima nadzor nad njimi? V Italiji jedo meso slovenskega medveda, lovec s skrhanim nožem mrcvari vrat srne kar nekaj časa, preden le ta pogine. Lovec je prijavil krivolov in zaradi tega letel iz lovske družine. Lovec treniral psa na živi divjadi. Vse več je krvavih zgod o lovcih, a do danes se ni zgodilo na to temo še nič. Kdo je odgovoren za to?

Seveda je tukaj največji problem ministrstvo za kmetijstvo, ki nima o divjih živalih narejene nobene študije, ne sodeluje z okoljevarstveniki, ter poznavalci divjih živali, pač pa dela po ustaljenem 100 let starem sistemu, ki ga v tujini že dolgo ne uporabljajo več. Določijo število odstreljenih živali glede na povečano populacijo in to je to. Čeprav s tem precej oslabijo določeno vrsto in dajo spet dovolj razlogov lovčema za odstrel.

Se pravi, da lovci pod okriljem zakona, legalno na najbolj krute načine mučijo živali, hkrati pa še zaslužijo s tem.

Edino tveganje veganske prehrane otrok so slovenski zdravniki in pediatri

Agresiven odnos slovenskih zdravnikov do veganskih staršev je glavni vzrok, da mnogi od staršev odlašajo z obiskom zdravnika. Zato lahko zajeten del krivde za izredno redke nesrečne slučaje z veganskimi otroci pripišemo zdravnikom.

Zadnje čase je veliko govora o veganstvu otrok. V javnosti se pojavljajo namigovanja, pa tudi obtožbe staršev, ki sebe in svoje otroke prehranjujejo vegansko. Levji delež krivde za te obsodbe nosijo slovenski pediatri, na čelu s pediatri UKC, ki so celotno propagandno kampanijo sprožili s tiskovno konferenco, kjer so predstavili izredno enostransko predstavljena in zastarela stališča glede veganstva otrok.

Propagandno akcijo proti veganstvu so poskusili prekriti z izgovorom, da so govorili o prehrani otrok nasploh in da so pri veganstvu samo poudarili nekatera tveganja. Stvar bi bila seveda legitimna, če bi na isti tiskovni konferenci poleg tveganj poudarili tudi številne prednosti veganstva, predvsem pa tudi napake in nevarnosti vsejede prehrane, česar seveda niso storili. Zato je jasno, da je bil očiten namen te konference strašenje staršev pred veganstvom ter stigmatiziranje veganskih staršev.

A tiskovna konferenca UKC niti slučajno ni osamljen primer. Nad starši veganskih otrok se s strani velike večine zdravnikov, pediatrov in ostalih delavcev v slovenskem zdravstvu (vključno z medicinskimi sestrami) vrši pritisk, v veliki večini tudi obsodbe, občasno pa tudi grožnje zaradi izbranega načina prehranjevanja. Starši veganskih otrok so ob veliki večini obiskov zdravnika ali pediatra deležni izredno močnih pritiskov, da svoje otroke začnejo prehranjevati "normalno", torej vsejedo. Praktično v nobenem primeru pa slovenski zdravniki oz. pediatri niso svetovali takim staršem, na kaj paziti oz. kako se pravilno prehranjevati vegansko, vsaj ne brez hkratnih obsodb o "napačnosti" take prehrane in ideoloških pritiskov, da bi spremenili prehrano.

V luči teh dejstev si sedaj oglejmo tragično smrt otroka, ki je celotno gonjo sprožila. Težko je sklepati, kaj se je v tem konkretnem primeru dogajalo, vendar je glede na podatke, ki so bili dostopni javnosti, možno sklepati dvojice:

1. Otrok ni umrl zaradi veganske prehrane
2. Velika možnost je, da če bi otrok prišel k zdravnikom bistveno prej, da bi se zgodba odpletla manj tragično.

Tudi iz ostalih (izredno redkih) primerov v svetu, ko je umrl veganski oz. vegetarijanski otrok (en tak primer je bil pred tremi leti v ZDA in še eden pred kakšnim desetletjem v Sloveniji) se je izkazalo, da če bi starši otroka pripeljali k zdravniku prej, da bi se zgodba verjetno razpletla manj tragično.

Veganski starši odlašajo z obiskom zdravnika zaradi pritiskov

Vprašajmo se, kaj bi lahko bil razlog, da bi starši veganskih otrok odlašali z obiskom zdravnika, zakaj ga ne bi peljali na pregled ob prvem znaku kakršnih koli težav? Razlog je preprost: starši, ki ob obisku poslušajo kritike, dokaj militantno prepričevanje v spremembo svojih življenjskih navad in tudi precejšnje šikaniranje zaradi izbrane prehrane, se temu raje izognejo, če je le možno.

Prehranska znanost je že pred desetletji na osnovi znanstvenih raziskav brez sence dvoma dokazala, da je veganska prehrana lahko povsem ustrezna za otroke. To starši veganskih otrok dobro vedo, zato ravnanje zdravnikov, ki jih želijo na bolj ali manj agresiven način prepričati v naprotno, pri starših povzroči odpor. Veliko staršev se šikaniranju izogne preprosto tako, da zdravnikom ne povedo kakšne so njihove prehranske navade. Nekateri pa to rešujejo žal tako, da z odhodom k zdravniku odlašajo.

Od zdravnikov bi vsekakor starši veganskih otrok pričakovali pomoč. Vsejedim staršem iz leve in desne delijo nasvete kako se prehranjevati z mešano prehrano, na kaj paziti in kako se ogniti napakam (a kljub temu je zdravstveno stanje vsejedih otrok na zahodu katastrofalno). Namesto da bi na enak način pomagali tudi veganom, se raje kot za konstruktivne nasvete, odločajo za kritiko, obsodbe in šikaniranje. Odnos velike večine slovenskih pediatrov je bil lepo razviden tudi iz nekaterih nastopov predstavnikov pediatrov v javnosti, ko so izjavljali, da taka prehrana "ni dovoljena", celo "prepovedana", da je treba starše, ki otroke hranijo veganska, peljati k psihiatru in podobno. In to kljub temu, da je prehranska stroka že pred desetletji potrdila, da je veganska prehrana lahko povsem primerna tudi za otroke.

In ravno v tako agresivnem odnosu slovenskih zdravnikov do veganskih staršev lahko vidimo vzrok, da marsikateri od staršev odlašajo z obiskom zdravnika, saj se boji žaljenja, šikaniranja, in siljenja, ki ga v večini primerov sliši s strani zdravnikov.

Pomembno je tudi to, da slovenski zdravniki praktično nikoli ne želijo dajati prehranskih nasvetov veganskim staršem (Rok Orel je to javno tudi povedal), zato so starši prisiljeni iskati nasvete pri alternativnih virih, kar pa ni vedno najbolje.

Glede na ugotovljeno lahko brez sence dvoma zajeten del krivde za (sicer izredno redke) nesrečne slučaje z veganskimi otroci pripišemo zdravnikom. Kriva je po eni strani njihova dokaj militantna nastojenosti proti veganstvu, ki po vrhu sploh ne temelji na znanstvenih dokazih, ampak na njihovih osebnih, ideoloških prepričanjih. Rezultat te militantnosti je (izredno škodljiv) strah in odlašanje veganskih staršev, da odidejo k zdravniku, ko se težava pojavi. Po drugi strani pa je krivo tudi tiščanje glav zdravnikov v pesek, ki tako iz osebnih vzgibov kot iz lastnega neznanja ne želijo veganskim staršem pomagati s prehranskimi nasveti (kar seveda brez omejitev počnejo za vsejede otroke).

mag. Marko Čenčur

Ptica leta 2011: pogorelček

Pogorelčka nam je predstavil Gerhard Föhr z informacijske točke za varstvo ptic iz nemške občine Ringschnait.

V Nemčiji je število pogorelčkov ocenjeno na samo še približno 150 000 parov samčka in samičke. Za primerjavo: leta 1980 je bilo še okoli 450 000 parov. Kaj je razlog za ta upad? Najljubši življenjski prostor pogorelčka kakor tudi čuka, vodeba, vijeglavke, belovratega muharja in zelene žolne so s sadnim drevjem posejani travniki v vaseh in na obrobjih mest. Vendar vse več travnikov uničijo novogradnje in predvsem industrijsko poljedelstvo. Tako pogorelčki poleti vedno težje najdejo življenjski prostor. Poleg tega veliko teh čudovitih ptic pevk jeseni in spomladi med selitvijo v suhe in vlažne savane centralne Afrike postane žrtev lova ali pa umre zaradi sušnega obdobja.

Kako prepoznamo pogorelčka?

Pogorelček, ki ga pogosto zamenjujemo z njegovo bolj pogosto sorodnico šmarnico, je velik 14 centimetrov. Samček takoj vzbudi pozornost s svojim ognjenordečim repom in oranžno obarvanimi prsmi, ki se ostro ločijo od črnega vrata. Črna barva sega do zgornjega roba oči in nekoliko nad kljunom. Čez čelo so obarvani belo. Samičke pogorelčka imajo na prsih perje bež-bele barve s pridihom oranžne. Hrbet je obarvan sivorjavo.

Ob svitu je pogorelček eden prvih, ki zapoje v ptičjem koncertu. Nezamenljiv napev je otožen, kitico pa skoraj vedno začne z visokim zateglim tonom. Pri iskanju hrane je tudi do 18 ur na dan na lovu za žuželkami. Pogorelčka pogosto lahko opazimo, kako čaka v visoki preži in pri tem izrazito potresa z repom.

Pomoč pogorelčku: obesite gnezdilnice in mu ustvarite življenjski prostor

Pogorelčki so duplarji. Samičke zgradijo ohlapno gnezdo v duplih in luknjah v skalah ali zidovih, najraje v takih z veliko odprtino, v višini od dveh do petih metrov. Uporabijo posušeno travo, mah, korenine, dlake, perje in niti. V prvi polovici maja izležejo šest ali sedem svetlečih zelenomodrih jajc z gladko površino, ki jih valijo približno 14 dni. Po nadaljnjih 14 dneh zarod odleti, a ga nato še en teden hranijo starši.

Pogorelčku lahko pomagamo z gnezdilnicami, saj s tem ohranimo njegov življenjski prostor in nadoknadimo primanjkljaj naravnih dupel.

Najraje ima vhodno odprtino, ki je ovalna v višino, in še rajši dve vhodni odprtini, saj mu je všeč, da je v gnezdilnici precej svetlo in da iz nje lahko smukne pokončno.

Ob svitu je pogorelček eden prvih, ki zapoje v ptičjem koncertu.

Navodila za izdelavo velike gnezdilnice za duplarje

Mere v centimetrih, deske debeline 2 cm

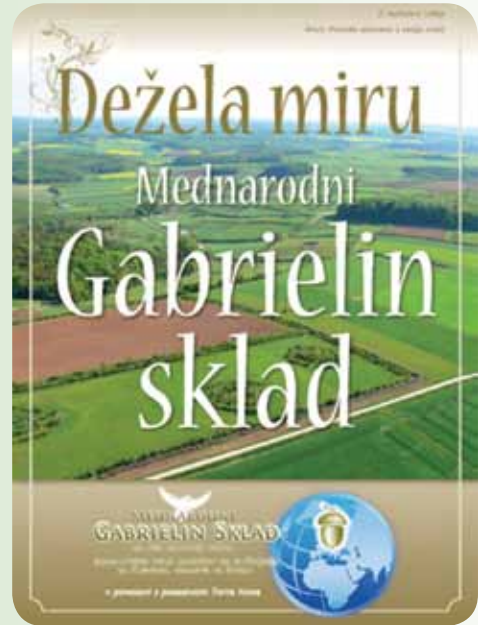
1. stena z vhodno odprtino
2. stranske stene
3. zadnja stena
4. dno
5. vgrajeno dno
6. letev za gnezdo
7. streha
8. letev za oporo
9. letev za obešanje
10. vijak za zapiranje

Vir: Freiheit für Tiere 2/2011, prevod Petra Pogačar

Novice Mednarodnega Gabrielinega sklada

V prejšnji številki revije smo objavili peticijo za ohranitev Dežele miru oz. bolje rečeno, vas povabili k možnosti, da oddate svoj glas proti gradnji avtoceste čez to enkratno deželo. Zahvaljujemo se vsem, ki ste bili pripravljeni dati svoj glas za naravo in za živali. Z veseljem vam sporočamo, da je zbranih že preko 121.000 podpisov iz 118 držav sveta, ki imajo izredno težo in so kot kaže zelo pomembni. Naši skrbniki za Deželo miru v Nemčiji se resnično trudijo javnosti in odgovornim v Berlinu posredovati prave in resnične informacije. Kajti zgodilo se je prav to, da so zagovorniki avtoceste poslali v Berlin zavajajoče in neresnične podatke o stanju živali, rastlin in biotopov na Deželi miru. Seveda se podpisi še zbirajo, tudi preko on-line peticije na <http://www.gabriele-stiftung.de/cms/si/obvarujte-dezelo-miru-kjer-se-izgrajuje-enost-med-clovekom-naravo-in-zivalmi.html>

Podpišite peticijo za ohranitev Dežele miru, preko katere želijo zgraditi avtocesto.

V tokratni številki revije pa bi vas radi povprašali, če ste si morda že ogledali kakšno reportažo iz Dežele miru na <http://zdrava-televizija.com/SLO/> in vas poprosili za vaše pisno mnenje oz. da bi nam zaupali vaše občutke ob gledanju teh oddaj. Kako so se vas dotaknile? **Vaša mnenja lahko pošljete skrbniku Mednarodnega Gabrielinega sklada za Slovenijo, Stanku Valpatiču, na naslov: Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva ali pa na e-mail Mednarodnega Gabrielinega sklada: info@gabrielin-sklad.org**

*Lahko bi bil tvoj prijatelj,
če me ne bi videl kot svojo hrano.* ♡

♡ ♡ ♡

EVOLVE! Campaigns
www.evolvecampaigns.org.uk

TO JE SAMO STVAR PERSPEKTIVE

RES JE, SEM VEGAN!

EVOLVE! Campaigns

**Te slučajno zanima,
kje dobim svoje beljakovine?**

Iščete negovalno kozmetiko iz čiste narave?

Teško verjamate, da sploh obstaja? Ste morda kje že zasledili podatek, da nekateri izdelovalci porabijo že tudi 98% vrednosti prodanega kozmetičnega izdelka za dizajn, embalažo ter reklamo in samo še 2% za vsebino? Se tudi vam to zdi neverjetno in grozljivo? Bi ob vsem tem in dejstvu, da v kozmetični industriji trpi toliko živali, najraje opustili kozmetiko? Pa kaj, ko jo potrebujete. Čutite, da vaša koža potrebuje nego in podporo.

Na srečo obstajajo podjetja, ki mislijo in delajo drugače. Obstaja tudi majhno kozmetično podjetje, ki se imenuje **Apostel Kräuter in pri njih je kozmetika iz čistih rastlinskih sestavin popolnoma samoumevno dejstvo**. Svoje delo so opisali takole:

»Vse, kar moremo pridelati sami, je pridelano pri nas – na način miroljubnega kmetovanja. To pomeni, da ne uporabljamo nobenih pesticidov ali drugih sredstev za zatiranje t. i. škodljivcev in pleva niti umetnih gnojil niti gnojnice, pač pa sledimo tripolnemu kolobarju. Zelišča nabiramo ali obiramo ročno. S takim načinom pridelovanja nastaja bolj zdrav življenjski prostor tudi za naša sobitja, živali, pa tudi za nas, ljudi – tudi za prihodnje generacije. Miroljuben način kmetovanja je aktivno varstvo našega

okolja – deluje proti podnebnim spremembam, ne onesnažuje podtalnice, ohranja bogastvo rastlinskih ali živalskih vrst.

Vse rastline oz. zelišča takoj po nabiranju nadalje predelamo. Takojšnja nadaljnja predelava je eden pomembnih temeljev našega izrednega načina proizvodnje.

Pri surovinah, ki jih kupimo, pazimo, da so to čiste, visoko kvalitetne naravne snovi. Uporabljamo le najčistejše snovi, najvišje kvalitete, kot so to hladno stiskana rastlinska olja (1. stikanje) in 100 % naravna eterična olja.

Polna moč narave, življenjska radost rastlin in shranjena sončna energija so tako kot esence v naših izdelkih. Kot pri sprehodu skozi gozd ali po poljih in travnikih, lahko doživite majhen delček matere Zemlje tudi pri uporabi naših izdelkov.»

Že leta izdelujejo izredno kvalitetne negovalne kreme za obraz, čistilno mleko za obraz, šampone, olja za telo, pilinge, kopeli, kreme za roke, ognjičevo, gabezovo, timijanovo, sivkino, propolisovo ... mazilo, after shave balzam, ognjičevo mazilo za ustnice ...

Ognjičev balzam za stopala, ki je primeren tudi pri glivicah in znojenju nog. Vsebuje tudi eterično olje materine dušice, rožmarina in čajevca ...

Šentjanževu in ognjičevo olje

Ročno obrani cvetovi, namočeni v ekološkem olivnem olju prvega hladnega stiskanja. Je tako za podporo telesu shranila moč sonca vaša babica?

Gotovo ni potrebno poudarjati, da njihovi izdelki niso preizkušeni na živalih. Preizkusili so jih ljudje in o njih povedo tole: »Vaša krema aloa repair je skupaj z rožno vodo resnično sanjska! Nikoli več nočem česa drugega.« - Gospa B. iz Wuppertala
»Glede na kvaliteto so vaše kreme resnično prepoceni. Ljudje potem mislijo, da so kreme znanih in dragih proizvajalcev boljše.« - Gospa iz Ljubljane

Kreme za obraz (vrtnica, aloa vera ali jojoba) zaradi velike koncentracije njihovih učinkovin lahko uporabite na 3 načine: kot kremo (nanesete varčno), kot osvežilni fluid (pred nanosom na dlani razredčite s čisto vodo ali rožnim tonikom, ki vam je všeč), kot blagodejno obrazno masko (kremo nanesete na obraz nekoliko bolj na debelo (izognete se predelu okoli oči), pustite delovati 10 – 15 min, nato ostanek odstranite s tonikom ali zato namenjenimi robčki.

V Sloveniji dobite njihove izdelke v trgovini K naravi, Celovška c. 87, Ljubljana, tel. 01 505 57 99 ali 031 681 426 in v spletni trgovini www.ibi-vegan.si

Prošnja za prostovoljne prispevke za delovanje društva

Dragi prijatelji živali, Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice si prizadeva storiti čim več v dobro živali oziroma za njihovo zaščito. Ob mnogih aktivnostih in prostovoljnem delu pa potrebujemo za svoje delovanje tudi finančna sredstva. Z njimi financiramo razne projekte, kot so vegetarijanski pikniki in druge prireditve, izdajanje revije in drugih brezplačnih publikacij (letaki, plakati ...), delovanje varuha pravic živali in drugo.

Vsaka finančna pomoč pomeni dragocen prispevek in podporo našemu delu. Zato pozivamo vse prijatelje živali, da nam pri

borbi za osvoboditev živali pomagajte. Že 1 evro pomaga!

Prostovoljne prispevke lahko nakažete na: Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva, številka računa: SI56 0201 1025 3228 311 (odprt pri NLB d.d.), referenca: 00 0107, namen plačila: prostovoljni prispevki.

Za vašo podporo se vam iskreno zahvaljujemo!

Vzorec izpolnjenega plačilnega naloga BN 02

Tako žalostnega pogleda krave, ki jo peljejo v klavnico, ne pozabiš nikoli

Le za hipec sem ujela pogled dvoje parov oči v poltemi, izza rešetk; tako žalostnega pogleda ne pozabiš nikoli. Dvoje parov oči živalic, ki ju peljejo na ponižujoče klanje. Namesto zelenih pašnikov - hladna kovina rešetk transporta. Namesto veselega tekanja - tesen privez in udarci na zadnji poti pod nož.

Na drugi strani vidim ljudi, veselih obrazov, z olikanimi držami jedilnega pribora, z vedenjem po pravilih bontona, z lahkotnostjo pogovorov in ošabnim mnenjem o lastni visoko razviti pameti ... Kakšna zaslepljena vdanost utečenim navadam, utečenim mnenjem, brez pomislekov, brez občutkov ...

Za hipec vidim dva šimpanza, ki se veselo objameta ob izpustitvi na vsaj delno prostost, katero sta izgubila v ranem otroštvu, ko so ju polovili, zaprli v laboratorije, inokulirali z virusom aidsa ...

Vse to so čuteča bitja, a človek vidi v svoji mogočnosti le sebe, mnogokrat ne občuti niti trpljenja pripadnikov iste vrste, pobija jih, kot da so kaj drugega, kot je on sam.

Ali si vrsta Homo sapiens nikoli ne bo zaslužila tega imena? Stagnira v svojem razvoju ... mar ji ni dano napredovati v višje razvita bitja? Je tehnizacija vse, kar lahko trenutno dosežemo?

Ni nam dovolj, da kokoši znesejo jajca. Požreti hočemo tudi kokoš. Ni nam dovolj, da nam krave dajejo mleko, požreti hočemo tudi njih, skupaj z njihovimi otroki. Čeprav nas ne zebe, se kot kamenodobni človek odevamo v kože kruto gojenih in okrutno usmrčenih živali ... Pri tem pa beremo prozo, občutimo poezijo, smo poznavalci visoke umetnosti, o njej diskutiramo, pišemo, modrujemo, se je učimo, ocenjujemo

Strah v očeh krave je očiten. Dopustite, da njen pogled deluje na vas. Sprejmite živali v srce in postanite vegetarijanec oz. vegan.

znanje, fakte ... A se še vedno oklepamo neandertalskih navad (naj mi neandertalci ne zamerijo, morda pa le niso bili tako krvoločni, kot je večina novodobnega človeštva ...).

Blanka Prezelj, Maribor

Brez stresa in depresije s klamatskimi algami

Človeka včasih napadejo občutki tesnobe in depresije, ima nihanja v razpoloženju, je pod stresom in utrujen, ima težave s pozornostjo in zbranostjo pri pomnjenju in povečanih umskih aktivnostih. Njegov živčni sistem ni v harmoniji. Pri zaščiti živčnega sistema nam lahko pomagajo izvlečki iz klamatskih alg in korenine alpskega rožnega korena. Vse te sestavine so združene v izdelku, prehranskem dopolnilu **KlamaUp**.

KlamaUp vsebuje številne snovi, ki so pomembne za živčevje; vitamin B12, širok spekter karotenov, klorofil, vanadij in železo. **KlamaUp** je odličen vir močnih **antioksidantnih** učinkovin z znatnim vplivom na **zaščito živčnega sistema**, predvsem možganov.

Klamin®, ki ga vsebuje izdelek **KlamaUp**, vsebuje visok odstotek feniletilamina, endogene molekule, ki jo proizvajajo naši možgani in ki jo znanstveniki imenujejo »molekula ljubezni«, saj jo proizvajamo v velikih količinah, kadar smo zaljubljeni in/ali srečni. Raziskave kažejo na pomanjkanje feniletilamina v mnogih nevroloških motnjah: **ADHD, avtizem in nezmožnost učenja, Alzheimerjeva in Parkinsonova bolezen, depresija, motnje v razpoloženju**.

Izdelku **KlamaUp®** je dodan izvleček **rožnega korena (Rhodiola Rosea)**, ki še poveča njegovo delovanje. Tudi rožni koren ima namreč številne **pozitivne učinke na razpoloženje, pozornost in umsko energijo**.

Raziskave potrjujejo pozitivne učinke prehranskega dopolnila

Različne raziskave kažejo, da lahko **Klamin®** ki ga vsebuje izdelek **KlamaUp**, **močno izboljša depresivno razpoloženje, olajša stres in tesnobo ter popravi samozavest in življenjsko moč**.

Ena izmed raziskava je vključevala 20 žensk z značilnimi simptomi menopavze, kot so nihanja v razpoloženju, depresija, tesnoba in pomanjkanje samozavesti. 2 meseca so jemale po 2 tableti pripravka **KlamaUp®**. Rezultati študije so bili odlični, saj so se izidi na merilnih lestvicah depresije, tesnobe in samozavesti izboljšali za od 30 do 40 %.

Tudi raziskava, ki je vključevala 20 bolnikov s hudo depresijo, ki so uporabljali antidepresive, vendar brez uspeha ali z le malo učinka je v kratkem obdobju raziskave (3–4 tedne) in nizkem odmerku (2 tableti **KlamaUpa** na dan) pokazala pri približno 50 % bolnikov pomembno izboljšanje na posebnih merilnih lestvicah za depresijo.

Odprava akutnih in kroničnih vnetji ter bolečin s pomočjo narave

AlgoZym® je prehransko dopolnilo iz koncentriranih naravnih sestavin, z močnim **antioksidantnim in protivnetnim delovanjem**. Priporočamo ga pri kroničnih in akutnih vnetjih, **fibromialgijah**, akutnih ali kroničnih **bolečinah**, **avtoimunskih boleznih**, **alergijah**, vnetjih kože (**ekcemi, psoriza, akne**), degeneracijah hrbtnice (**vnetje kit, meniskusa** itd.), vnetjih prebavil (**kolitis, sindrom razdraženega črevesja, Cronova bolezen** itd.).

AlgoZym® vsebuje **AfaMax®**, ki je dokazano najmočnejši antioksidativni in protivnetni izvleček iz klamatske alge, kurkumin (izvleček iz korenike kurkume) in proteolitske encime. Encim proteaza razgrajuje beljakovine v aminokislino. To je zelo pomembno za organizem, saj neprebavljene oziroma le delno prebavljene beljakovine ob vstopu v krvni obtok povzročajo reakcije z vnetji, ki lahko vodijo tudi k alergijskim in avtoimunskim boleznim. Proteaza pomaga pri odpravljanju edemov. Je odlična pomoč pri okrevanju po operacijah in športnih, kostno-mišičnih poškodbah. Vsebuje tudi **AFA fikocianine**, ki so močnejši od večine ostalih fikocianinov in naravnih protivnetnih snovi. Fikocianini imajo močne **antioksidacijske, protivnetne in protitumorske lastnosti** ter pozitivno vplivajo na **kardiovaskularni sistem**. Ne vsebuje učinkovin živalskega izvora in je primeren tudi za **vegetarijance**. Osebe, ki imajo motnje koagulacije in uživajo antitrombotična zdravila, naj se pred uporabo prehranskega dopolnila **AlgoZym** posvetujejo s svojim zdravnikom, saj ta izdelek lahko pri teh osebah nekoliko vpliva na gostoto krvi.

VI-DA studio d.o.o.
Celovška cesta 280
1000 Ljubljana
info@vidastudio.si

Naročila na tel.: 01 256 74 74

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

_____ (ime in priimek davčnega zavezanca)

_____ (podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

_____ (poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

_____ (pristojni davčni urad, izpostava)

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice	6	8	8	4	4	9	3	0	

V/Na _____, dne _____
_____ podpis zavezanca/ke

PRIPOROČILO ZA IZPOLNJEVANJE ZAHTEVE ZA NAMENITEV DELA DOHODNINE ZA DONACIJE

V skladu s 142. členom Zakona o dohodnini lahko davčni zavezanec zahteva, da se do 0,5% dohodnine, po tem zakonu odmerjene od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo, nameni za financiranje splošno-koristnih namenov in za financiranje političnih strank in reprezentativnih sindikatov. Davčni zavezanec lahko posameznemu upravičencu nameni 0,1%, 0,2%, 0,3%, 0,4% ali 0,5% dohodnine, seštevek vseh pa ne more presežati 0,5% dohodnine.

Med upravičenci, katerim je mogoče nameniti del dohodnine, je tudi Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva. Mogoče mu je nameniti do 0,5 % dohodnine. Izpolnjeno zahtevo je treba poslati na pristojni davčni urad, lahko pa tudi na naslov društva, v kolikor ne veste, kateri davčni urad je pristojen za vas. Društvo bo zahtevo nato poslalo na pristojni davčni urad. Davčni zavezanec lahko da zahtevo za namenitev dela dohodnine tudi prek sistema eDavki na spletni strani <http://edavki.durs.si>, pisno ali ustno na zapisnik pri davčnem organu. Če nam namenite del dohodnine, s tem niste prikrajšani, saj bi sicer šel ta del vaše dohodnine v državni proračun.

Davčni organ upošteva veljavne zahteve, s katerimi razpolaga na dan 31. decembra leta, za katero se dohodnina odmerja. Zahteva velja do trenutka, ko davčni organ prejeme novo zahtevo ali preklic zahteve.

Apartmaji Lucija

Vaš nov dom? Prostor za oddih?

Oskrbovano stanovanje za jesen vašega življenja?

Stanovanja od 30 do 65 m², Lucija - Portorož

Informacije o prodaji: Terasol d.o.o. na tel. 031 376 100 in 041 646 032

Reinkarnacija pravedenje človeštva

Ali je možna reinkarnacija, torej ponovno utelešenje človeka, ni tema ezoteričnih razprav. **Vedenje o reinkarnaciji je bilo v zgodnjem prakristjanstvu še popolnoma živo.** Nastajajoča, vse bolj oblastna cerkev je to vedenje postopoma zatrla. Pri tem je bila tako dosledna, da je danes večina ljudi prepričanih, da je vedenje o reinkarnaciji nekaj, kar poznajo le »vzhodne« religije. To je imelo usodne posledice za celotno zgodovino človeštva vse do danes.

V današnjem času so po Gabriele podani odgovori na osnovna vprašanja: OD KOD prihajam in KAM grem? ZAKAJ in ČEMU? Jasnost in enumnost teh odgovorov je izredna.

Prepričajte se sami!

Priskrbite si knjigo:

CENA: 9,80 €

NAROČILA:
www.univerzalno-zivljenje.si
ali na tel.: 01 568-41-48

Posebej zanimiva pa bo prireditev s predstavitvijo te knjige.
KDAJ: 20. oktobra 2011 ob 19.⁰⁰
KJE: Dvorana MOL (Vič)
Trg mladinskih delovnih brigad 7, Ljubljana

Vstop brezplačen.
Lepo vabljeni!

Več informacij: Univerzalno življenje, Celovška cesta 87, Ljubljana
www.univerzalno-zivljenje.si

Če srce utripa

pod dlako ali perjem -
ali zato ne šteje?

~Jean Paul Richter

Vegetarijanska prehrana za dobro počutje

Delamo za naravo in živali
Lebe Gesund!

Posestvo Novi Jeruzalem

iBi

Original, ki tekne!

- * brez konzervansov
- * brez barvil
- * brez zgoščevalnih sredstev
- * brez regulatorjev kislosti
- * brez stabilizatorjev
- * brez zaviralcev oksidacije
- * brez emulgatorjev
- * brez ojačevalcev okusa
- * brez glutamata
- * brez sladil
- * brez laktoze
- * brez GSO
- * brez...

Mi nismo "Bio",
mi smo
čista narava!

Ugodno, ugodno, še enkrat ugodno!

Hin zur Natur

Tel: 01/ 505 57 99, 031/ 681 426

www.ibi-vegan.si * e-mail: info@ibi-vegan.si

Trgovina K NARAVI, Celovška cesta 87, 1000 Ljubljana